Doğan Kardeş

Haziran 1965 ★ 125 Kuruş

Mehmet Ali & Akşamsefası

İKİZLER

GEL SU KÖPRÜDEN BALIK TUTALIM!

BAKALIM HANGİMİZ ÖNCE YAKALIYACAĞIZ!

Aa! İKİZLER! ŞUNLARA BİR OYUN OYNIYAYIM!

OLTALARINI BİRİBİRİNE BAĞLIYAYIM, BAKALIM NE YAPACAKLAR?

YASASIN! KOCAMAN BIR BALIK YAKALADIM!
BEN DE!

HHNK!

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı: 555 Haziran 1965

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

Fiatı: 125 kuruş

Aylık çocuk dergisi ✶ Sahibi: Kâzım Taşkent ✶ Umumi Neşriyat Müdürü: Vedat Nedim Tör ✶ Bu sayıyı hazırlayan: Orhan Tercan ✶ Yazı İşleri Bürosu: Galata Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✶ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 Beyoğlu ✶ Yazı işleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✶ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Kıodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✶ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✶ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✶ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✶ Yurt dışı iki misli ✶ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✶ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✶ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A.Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası» na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

Doğan'ın Annesi'nin Dilekleri ve Teşekkürleri

Doğan Kardeş'in 20. yıl özel sayısını satır satır okuduktan sonra, onları yazanlar ve okuyanlarla konuşmak istedim.

Nisan ayı baharın başıdır. Donan ve uyuyan tabiat her Nisan'da yeniden doğarcasına canlanır, kuru dallar renk renk çiçeklenir, kırlar yeşillenir, güller, lâlelerle dolar bahçeler.. Arılar, kuşlar, çiçekten çiçeğe koşarlar. Büyük, küçük bütün insanlar bir bayram havasına katılırlar.

26 yıl öncesine kadar ben de, biz Taşkent'ler de böyle idik..

26 yıldanberi Nisan, artık bizim için rengini ve mânasını değiştirdi. Çünkü sevgili Doğan'ımız bu yeni baharları artık göremiyor. Biz de onu.. Böylesine bir baharı hangi duygularla bekliyebileceğimizi anlarsınız. İlk yıllarda Nisan'ın hiç gelmemesini, bir daha Nisan olmamasını isterdim. «Doğan Kardeş» bizi ve hepimizi, yüzler ve binlerce Doğan Kardeş'e kavuşturduktan sonra Nisan, yeniden bir bahar müjdecisi oldu. Çünkü artık binlerce «Doğan Kardeş» yavrumuz olmuştu.

20 yıl önceki Doğan Kardeş okurları şimdi musiki, resim, tiyatro, mimarî, edebiyat gibi çeşitli kollarda isim yapmış birer şahsiyet oldular. Bu büyük Doğan Kardeş'lerin başarıları hepimize mutluluk veriyor. Ben de «Doğan» ın annesi olarak sizlerle övünüyorum. Doğan'dan beklediğimiz hizmetleri şimdi «Doğan Kardeş» ler yapıyor. «Fâni Doğan» yerine «Fikir Doğan» bütün Türk yavrularında sonsuzluklara doğru ilerlemekte..

«Doğan» ın ölümünün 26. ve «Doğan Kardeş» in 20. yıldönümü için bana gelen mektup, telgraf ve telefonlarla, «Doğan Kardeş» de yayınlanan çok kıymetli yazılar için şükranlarımı, hepimizin sevgilisi olan derginizle gönderiyorum. Bütün gelecek Nisanların sizlere neşe, çiçek ve güneşlerle bol başarılar getirmesini, hayat yolunuzun bahar ışıkları ile nurlanmasını dilerim, sevgili çocuklarım.

AYŞE TAŞKENT

Mehmet Ali & Akşamsefası

TATİLDE NELER YAPALIM ?

Okullar kapandı. Yine tatile girdik. Ne de çabuk geçiyor şu aylar.

Şimdi bütün marifet, önümüzdeki dört uzun tatil ayını iyi geçirmenin yollarını bulmak. Yoksa bunlar da yine çabucacık geçer de şaşıp kalırız.

Onun için, her Doğan Kardeş okuyucusu kendisine göre bir «tatil programı» hazırlarsa çok iyi olur. Hepiniz, kafanızı işleterek annenizle, babanızla, arkadaşlarınızla konuşarak kendinize bir «tatil programı» düzenleyin.

Ben bugün size, her tatil programında mutlaka, ama mutlaka göz önünde bulundurulması gereken şeyleri anlatacağım:

1 — Dişlerinizi bir doktor muayenesinden geçirtiniz. Hele çürük falan varsa hemen onları doldurtunuz. Çünkü diş sağlığı, bütün sağlığınızın temel direğidir. Bunu hiç aklınızdan çıkartmayınız.

2 — Tatil başında, tartılmayı ve boyunuzu ölçtürmeyi unutmayınız. Bakalım tatil sonunda kilo alacak mısınız, almıyacak mısınız. Boyunuz kaç santim uzayacak, yoksa yerinde mi sayacak. Tatil aylarında kendinize iyi bakmazsanız, gerektiği kadar büyümezsiniz, bodur kalırsınız. Onun için iyi beslenin, hasta olmamaya çalışın, kendinizi üşütmeyin, güneşte çok kalmayın, güneş dostunuz olduğu kadar düşmanınız da; bunu hiç aklınızdan çıkartmayın.

3 — Tatilde hiç değilse 5-6 kitap okuyun. Ama iyi kitaplar, öyle abur cubur zararlı şeyler değil. Böylelikle kafanızın da büyümesine, beslenmesine yardım edin.

4 — Doğan Kardeş'in tatil yarışmalarına katılın.

5 — Muhakkak yeni birşeyler öğrenmeye çalışın. Meselâ yüzmek, kürek çekmek, balık tutmak, fotoğraf çekmek, satranç oynamak, pul toplamak, bir yabancı dil öğrenmek filân veya falan gibi şeyler.

6 — Arkadaşlarınızla mektuplaşın.

DOĞAN KARDEŞ

20. YIL
SANAT MÜSAMEREMİZ

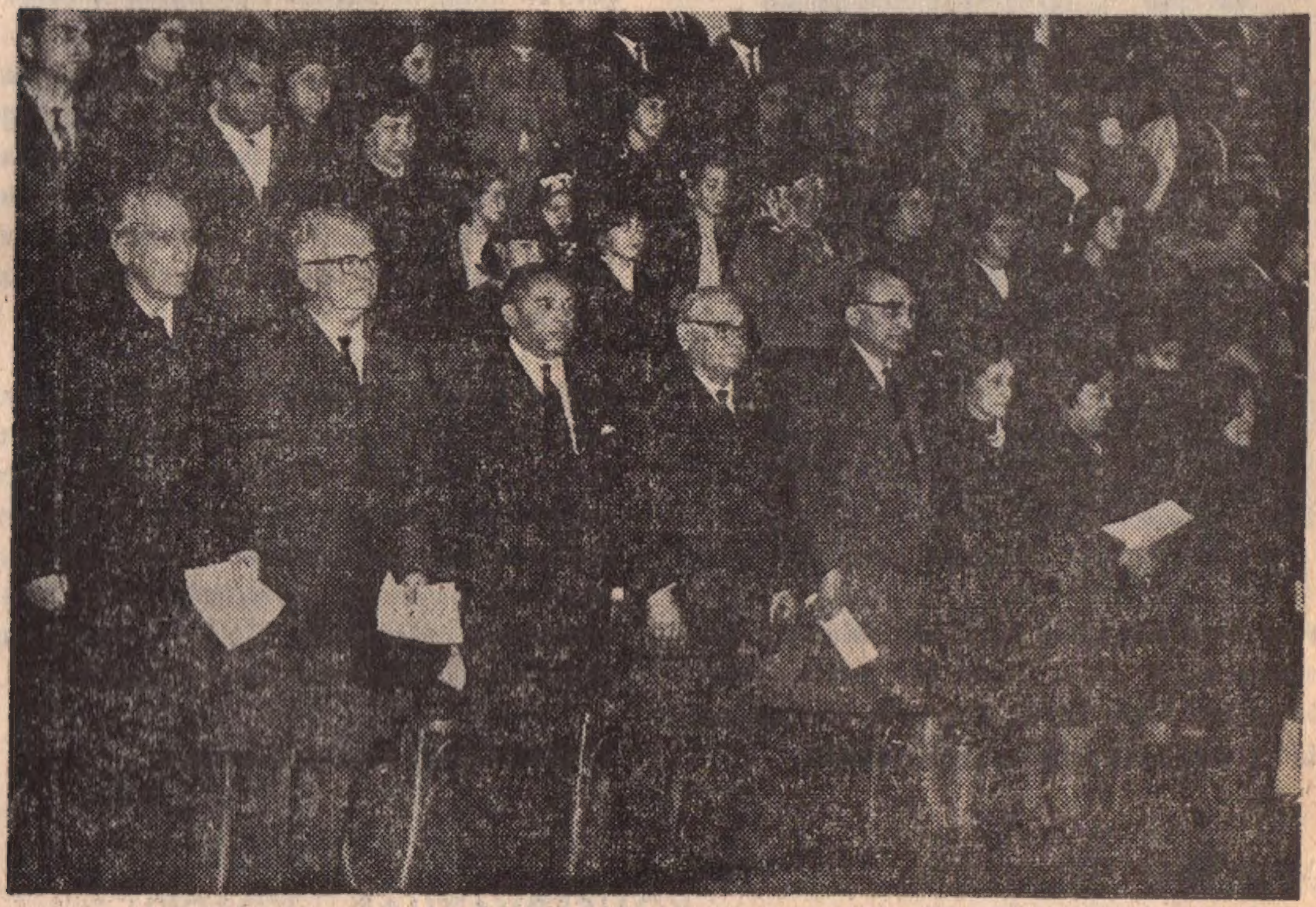

Doğan Kardeş'in Babası, Vali ve davetlilerden bir grup

Doğan Kardeş'in 20 yaşını doldurması münasebetiyle, 21 Nisan 1965 çarşamba günü, Spor ve Sergi Sarayında düzenlediğimiz müsamere, bir sanat olayı oldu. Her yaştan ve seçkin bir davetli kitlesinin doldurduğu tribünler, çocuklarla renk renk, cıvıl cıvıldı.

Kardeşlerimiz bu müsamereyi başından sonuna kadar içten bir ilgiyle, sessiz ve olgun bir hava içinde izlediler.

Sanat müsameremiz, saat 15.10 da, Vedat Nedim Tör amcamızın şu konuşması ile açıldı:

«Doğan Kardeş dergisinin sevgili kardeşleri, onların sayın büyükleri;

Doğan Kardeş dergisinin 20 yaşını doldurması münasebetile düzenlenen bu müsamereye şeref verdiğiniz için, hepinizi, Yapı ve Kredi Bankası ve Doğan Kardeş ailesi adına, en candan teşekkürler ve saygılarla selâmlarım.

Doğan Kardeş dergisi bundan 20 yıl önce, ilk sayısını Nisan ayında yayınlamıştı. Bildiğiniz gibi, bu dergi, adını «Doğan» adlı bir çocuktan almıştır. Doğan, 1939 yılı ilkbaharında, henüz onbir yaşındayken, İsviçre'de arkadaşlarıyla bir dağ gezintisine çıkmıştı.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Vedat Nedim Tör

Pırıl pırıl bir nisan günüydü. Birden, bir tabiat olayı oldu. Dağın bir parçası korkunç bir hızla kaydı, Doğan'la birlikte on bir çocuğu da içine alarak yoketti.

İşte, Doğan Kardeş'e adını veren çocuk, böyle bir felâketin kurbanıdır. Fakat, bu çocuğun aramızda taptaze yaşayan ruhu, eminim ki, çok mutludur. Çünkü şimdi onun yüzbinlerce kardeşi var, onu dünyaya getiren anne ve babanın yüzbinlerce evlâdı var. Doğan'ın annesi ve babası, Taşkent ailesi şu anda aramızda. Onlar, büyük bir felâketi, ulvî bir kültür hizmetinin kaynağı yapmasını bilmişlerdir. Siz çocuklar, onların tükenmez tesellisi oldunuz. Sizlerden gelen gençlik, tazelik ve ümit havası, bizlerin hayat bağını daha da perçinliyor. Sizlere minnettarız.

Doğan Kardeş, arkada bıraktığımız yirmi yıl içinde, Türk çocuklarının bilgilerini arttırmak, zevklerini yükseltmek, görgülerini genişletmek, onların iyi insanlar, iyi vatandaşlar olarak yetişmelerini sağlamak için harcadığı çabaların yemişlerini birer birer taplamaya başlamıştır. Şimdi sunacağımız program, sizlere bunu ispat edecektir.

Hepinize güzel saatler dilerim.»

Vedat Nedim Tör Amca'mızın açış konuşmasından sonra, şef Cenan Akın yönetimindeki İstanbul Belediye Konservatuarı öğrencilerinden kızlı erkekli bir gurup, sırasıyla, İstiklâl Marşı'nı, İdil Biret'in on sekiz yıl önce, henüz mini mini bir kızken ve nota bilmeden bestelediği Doğan Kardeş Marşı'nı okudu. Koro, daha sonra, çok seslendirilmiş üç halk türküsü söyledi ve çok alkışlandı. Konservatuar öğrencileri, belli ki, sıkı bir çalışma dönemi geçirmişler ve çok iyi hazırlanmışlardı.

KONSERVATUAR KOROSU

İstanbul Belediye Konservatuarı öğrencileri

YILDIZ ABLA MASAL ANLATIYOR

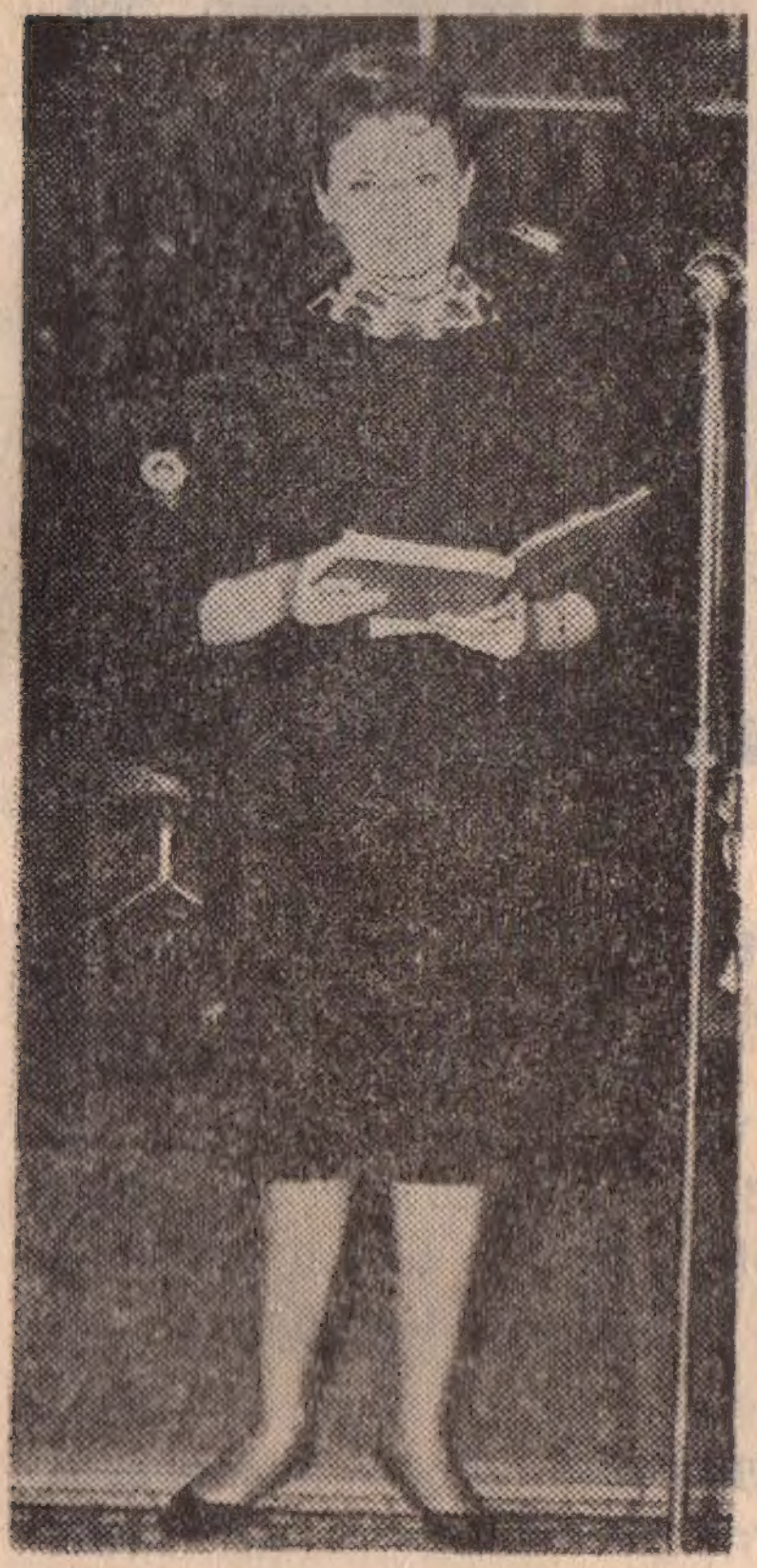

Koro'nun ardından, bir zamanlar Ankara Radyosu'nda, Ayşe Abla'nın yönettiği Radyo Çocuk Kulübü'nün unutulmaz çocuğu, bu gün de tiyatromuzun ünlü yıldızı olan Yıldız Kenter Abla'mız mikrofona geldi ve bize, La Fontaine'in Doğan Kardeş kitapları arasında çıkan «Karga ile Tilki» ve «Kocamış Aslan» adlı masallarını, arkasından da bir Nasrettin Hoca fıkrası okudu. Ne cici bir sesi vardı Yıldız Abla'nın!

Suna Kan - Keman
Ferdi Statzer - Piyano

SUNA KAN KEMANIYLA

Doğan Kardeş'i yirmi yıl önceden tanıyanlar, gene böyle bir müsamerede, küçücük kemanıyla boy gösteren sekiz yaşındaki bir kızı unutamazlar. Bu minik kız, Suna Kan'dı. Bugün, dergimiz için bir övünç kaynağı olan büyük sanatçı, daha sekiz yaşındayken, Doğan Kardeş'in gözünden kaçmamıştı... Bitmez tükenmez çalışması, uzun sabrı ve sonsuz müzik sevgisi, onu, dünyanın kalburüstü virtüozlarından biri yaptı. Suna Kan Abla'mızı böyle mutlu bir günde dinlemek, kıvanç duygumuzu bir kat daha arttırmıştı. Konserden önce, Vedat Nedim Tör Amcamız, Suna Kan Abla'nın Doğan Kardeş okuyucularına mesajını okudu.

Ünlü sanatçı piste çıktığı zaman, salonda çıt yoktu. O'ndan, Ferdi Statzer'in piyano eşliğinde, Adnan Saygun'un «Sepetçioğlu» zeybeğini, Jacques Ibert'in «Küçük Beyaz Eşek» adlı parçasını ve Bela Bartok'un «Rumen Dansları» nı dinledik. Kendisini tâ gönülden alkışladık, alkışladık.

Mehmet Ali & Akşamsefası

MEYDAN KARİKATÜRİST AĞABEYLERİN

Şimdi de sıra, henüz küçük birer çocukken, ilk karikatürleri Doğan Kardeş Dergisi'nde yayınlanan, günümüzün ünlü karikatüristlerine gelmişti. Evet, meydan karikatürist ağabeylerindi. Pistin üstüne çarçabuk, yedi sehpa kuruluverdi. Hepimiz, acaba ne olacak? diye meraktaydık. Sırasiyle Yalçın Çetin, Ferruh Doğan, Yalçın Emiroğlu, Altan Erbulak, İbrahim Ersaraç ve Mıstık (Mustafa Eremektar) mikrofona gelerek, Doğan Kardeş'le ilk buluşmadan duydukları heyecanı şöyle anlattılar:

YALÇIN ÇETİN: «Doğan Kardeş'de ilk karikatürüm yayınlandığı sırada, küçücük bir çocuktum. Beni hâlâ çocuk görenlere, artık büyüdüğümü, hattâ baba olduğumu ispat etmek için, bakınız, sakal bile bıraktım.»

FERRUH DOĞAN: «Doğan Kardeş'e ilk karikatürümü getirdiğim zaman, kısa pantolon giyiyordum. Bundan sonra, kısmet olursa, Doğan Kardeş'e kızım Zeynep çizecek.»

Yalçın Çetin

YALÇIN EMİROĞLU: «Küçük bir çocuktum. Selma (Emiroğlu) Ablam beni elimden tutarak, yaptığım resimlerle birlikte, Vedat Nedim Tör Amca'ya götürdü. Tör Amca'nın sözü şu oldu: «Hemen başla!» Ben de hemen başladım. Bakalım, ne zaman bitireceğim?»

ALTAN ERBULAK: «Doğan Kardeş bana daha yirmi yıl önce, sıcak sayfalarını açmıştı. O'nu ömrüm boyunca, sevgiyle anacağım. Hepinizi, eski bir Doğan Kardeş çocuğu olarak, saygıyla selâmlarım.»

Ferruh Doğan

Yalçın Emiroğlu

Mıstık ve Karikatürü

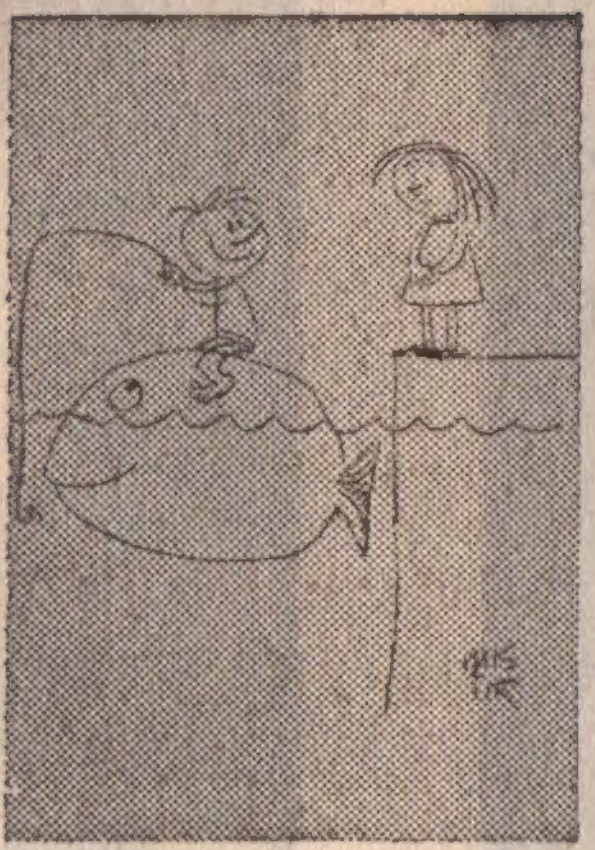

Güngör Kabakçıoğlu

GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU: «Doğan Kardeş bana sayfalarını açalı, onbeş yıl oluyor. Doğan Kardeş'e sonsuz yıllar dilerim.»

MISTIK: «Aralarından dünya ölçüsünde sanatçıların fışkırdığı Doğan Kardeş okuyucuları arasına, ortaokul sıralarındayken katıldım. Doğan Kardeş'de birçok karikatürüm yayınlandı. O'ndan aldığım güçle, çalışmalarım yeni bir yön kazandı.»

Karikatüristler daha sonra piste yayıldılar. Sehpalara yerleştirilmiş tuvallerin üstüne, Doğan Kardeş'e adadıkları birer karikatür çizdiler. Seyirciler de onlara, büyük sevgi gösterileriyle karşılıkta bulundular.

Yedi karikatüristimizin arasında, Selma Emiroğlu Abla'mız yoktu. Kendisi Almanya'da bulunuyor. Yıllardır, dergimizin kapaklarını çizen Karakedi Çetesi'nin yaratıcısı ablamızı, böyle bir günde görmeyi çok isterdik.

Altan Erbulak

İbrahim Ersaraç ve Karlkatürü

Sıdıka Durmuş

İdil Özerdem

Filiz Başaran

ŞAİR KARDEŞLER GEÇİYOR

Doğan Kardeş'in her yıl düzenlediği tatil yarışmalarına yüzlerce şiir, hikâye, resim ve karikatür gelir. Bunlar arasından büyük bir titizlikle seçme yapılır, uygun görülenler basılır, sergilenir. Böylece yeni yeni, üstün kabiliyetli çocuklar ortaya çıkar.

İşte şimdi, bunlardan üçünü dinliyoruz. Önce, Sıdıka Durmuş kardeşimiz mikrofona gelerek, «Doğan'ın Çiçekleri» adlı şiirini okuyor. Daha sonra Filiz Başaran'ın, iki yıl önce geçirdiği kalb ameliyatıyla ilgili intibalarını anlatan günlüğünü dinliyoruz.

DOĞAN'IN ÇİÇEKLERİ

Çiçekler açtı bahçelerde
Pembe
Sarardılar bir zaman sonra
Bir çiçek kaldı
Doğan'ın bahçesinde

. . . . . .

Yeni çiçekler açtı bahçesinde
Kutladılar yaş gününü
Masallarda
Şiirlerde
Renklerde.

Son şairimiz İdil Özerdem. Vedat Nedim Tör amca İdil'in elinden tutmuş, mikrofonu, onun minnacık boyuna göre ayarlıyor. Özerdem, «Güneşlerin Şarkıları» adlı, Doğan Kardeş kitapları arasında yayınlanan ünlü kitabından iki ve yayınlanmamış bir şiirini okuyor: «Bebeğin Düşüncesi», «Yeni Yıl» ve «Karanlık Sokakların» İdil Özerdem kardeşimizin ufak bir derdi var. Mikrofonda şiirini okurken sesinin yankısından sıkılıyor. Bu yankı, bizim de alışmadığımız, ürpertici bir yankı:

KARANLIK SOKAKLARIN

Karanlık sokakların ardında
Esrarlı bir şey var,
Elle tutulmayan
İçinde ağlanmayan
Garip bir şey var karanlık sokakların
Köşesine bucağına serpiştirilmiş.
Karanlık sokakların kaldırımında
Bir ev var garip,
İçinde hayal kurulmayan
Çok defalar kaybolan
Issız gecelerde.

Salon yine, alkıştan çınlıyor..

ÖZTÜRK SERENGİL AĞABEY

Sinemamızın popüler yıldızı piste çıkınca, bir alkıştır koptu. Öztürk Serengil Ağabey dedi ki: «Ben de bir Doğan Kardeş çocuğuyum. Doğan Kardeş'in bir resim yarışmasında birinci gelmiştim. İdealim ressam olmaktı.

Bir ara, Bâbıâli'de tabelâcılık bile yaptım. Tesadüfler beni tiyatro ve sinema çevresine götürdü. Bir tiyatronun afişlerini yapmakla işe başladım ve sonunda, beyaz perdede gördüğünüz Öztürk Serengil Ağabey olup çıktım.»

Seher Dosdoğru

Şule Güvenç

Jessi Dilmen

Neyla Pars

Nana Mihalidis

Hülya Tarcan

Mustafa Koşukavak

Garo Mafyan

Nuri İyicil

GELECEĞİN VİRTÜOZLARI

Müsameremizin bu bölümünde de, Doğan Kardeş'in beş yıl önceki sanat müsameresinde başarı gösteren ve günden güne kabiliyetleri gelişen İstanbul Konservatuarı öğrencilerinin piyano ve kemanla çaldıkları eserleri dinledik. En küçükleri olan, 9 yaşındaki Şule Güvenç, piyanoda Kabalevski'nin Oyunu'nu ve Çaykovski'nin Sihirbaz'ını çaldı. Daha sonra, Seher Dosdoğru, Nana Mihalidis, Neylâ Pars, Chopin'den birer parça çaldılar. Mustafa Koşukavak kemanıyla, Bériot'nun Konçerto'sunu, Garo Mafyan, piyanoda Chopin'in, Jessi Dilmen de Haçaduryan'ın birer eserini, Nuri İyicil kemanıyla Janet Mafyan'ın piyano eşliğinde, Kreisler'in Prelüd ve Allegro'sunu, son olarak da Hülya Tarcan, Chopin'in Etüd mi majör'ünü çalarak uzun uzun alkışlandılar.

Gelecek için gerçekten çok şey vadeden bu küçük virtüozlara düşen, bundan böyle, daha büyük bir dikkat ve sabırla çalışmak; anne ve babalarına, çevrelerine düşen de, bu çocukların müzik sevgilerini bütün canlılığıyla yaşatmak, onların istidatlarını bozmamaktır. Bu tutumla, öyle ümidediyoruz ki, onlar arasından, beş on yıl sonra, dünya ölçüsünde sanatçılar çıkacaktır.

BALE GÖSTERİLERİ

Programın bu son bölümünde, Rezzan Abidinoğlu yönetimindeki özel bale okulu öğrencilerini seyrettik. Küçük balerinler, büyük takdir ve ilgi topladılar.

Bu gösterilerde, Türk çocuklarındaki bale istidadının, elle tutulur bir örneğini gördük. Umalım ki, yarının büyük bale artistleri de, bu küçük balerinlerin arasından çıksın.

Son olarak, İstanbul operası balerinlerinin yaptığı gösteriler de, müsameremize ayrı bir hava getirdi.

İstanbul Şehir Operası balerinleri

Saat 17.30 olmuş, program sona ermişti. Bu gün seyredip dinlediğimiz sanatçı kardeşler kervanına, gelecek müsameremizde, daha nice kardeşlerin katılması, Doğan Kardeş'in en büyük ümidi ve dileğiydi.

Özel Bale Okulu'nun küçük balerinleri

Yapı ve Kredi Bankası'nın kültür ve sanat hizmetleri serisinden onuncusu olan I. Türk - Alman Gençlik Posta Pulu Sergisi, 6-15 Mayıs 1965 tarihleri arasında açıldı.

Kardeşlerimizin boş zamanlarını olumlu bir şekilde değerlendirmeleri için en iyi yollardan biri, pul koleksiyonu yapmalarıdır. Böylece, hem yararlı bir işle uğraşmış, hem küçük çapta da olsa, tasarruflarını bir yatırıma ayırmış olurlar. Bütün dünya gençliği pul koleksiyonu yapmaya büyük bir önem vermektedir. Siz de bir pul koleksiyonu yapınız.

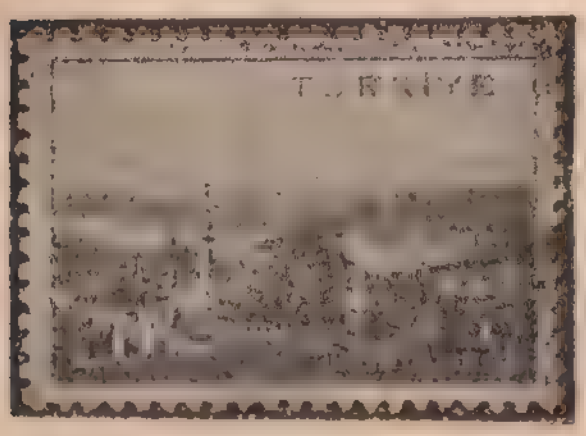

SİZ DE BİR PUL KOLEKSİYONU YAPIN

Tatil Yarışmalarımıza Katılın

Kardeşlerimizin her yıl büyük bir ilgiyle karşıladıkları tatil yarışmalarımızı bu yıl da tekrarlıyoruz. Yarışmalar dört dalda olacak: Şiir, hikâye, resim (sulu boya, yağlı boya), karikatür (çini mürekkebi ile). Her kardeş bu yarışmalara bir ya da birden fazla dalda girebilir. En çok beğenilecek ilk beş esere güzel hediyeler vereceğiz. Ancak, yarışmalarda başarı sağlamak isteyen kardeşlerimize şunları salık veririz: Yazacağınız şiirlerin, hikâyelerin; yapacağınız resimlerin, karikatürlerin konuları, kendi başınızdan geçmiş, ilgi çekici olaylara, görgülere dayansın. Başkalarından yardım istemeyin. Başkalarını taklit ve kopya etmeyin. Elinizden geldiği kadar, işlenmemiş, özlü konulara eğilin. Yaptığınız şey, size yakışan bir eser olsun.

Yarışmalarımıza katılacak kardeşlerimiz,

Şiir, hikâye, resim ve karikatürlerinizi, yarışmalara katıldığınızı belirterek, en geç Eylül sonuna kadar, «P. K. 217 — Beyoğlu, İstanbul» adresine gönderin.

Hepinize üstün başarılar.

DOĞAN KARDEŞ POSTASI

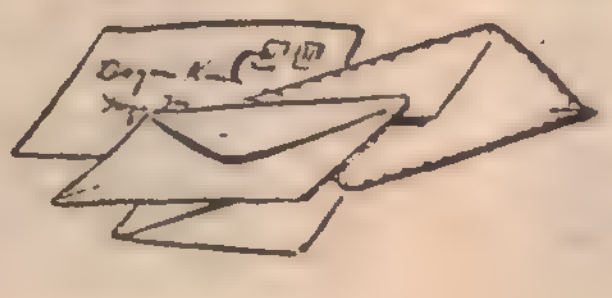

Sevgili Doğan Kardeş,

Sabırsızlıkla beklediğim derginin son sayısını üç gün önce aldım. Ben de öbür kardeşlerim gibi senin küçük okuyucularından biriyim. Şimdi Hukuk Fakültesi'nde son sınıf öğrencisi olan ablam dört yıl önce yılbaşı hediyesi olarak beni sana abone etmişti. O zamandanberi seni en iyi arkadaşım biliyor ve zevkle okuyorum.

Sevgili Doğan Kardeş'im; sana bu mektubumda bir derdimi açmak istiyorum. Ane ve babalarını üzen, söz dinlemeyen kardeşlerimin okuması için de derginde yayınlamanı rica ediyorum. Altı yıl önce henüz ufacık bir çocuktum. Babam Diyarbakır'da sivil savunma müdürü olarak çalışıyordu. Dünyada ondan daha canlı, daha şen bir insan bulunacağını sanmıyorum. Yedi kardeşin en küçüğü olan bana her gün şekerler, çikolata ve yemişler getirirdi. Babam bir ara Diyarbakır'ın kazası Üngüş'e kaymakam vekili tâyin edildi. İki yıl orada tatlı günler geçirdik. Fakat 1959 yılının Kasım ayında babam birden hastalandı. Enfaktüs denen kalp hastalığına yakalanmıştı. Bütün uğraşmalarımıza rağmen onu kurtaramadık. Bir Şubat günü yatağında ölü bulduk. Ölümün ne olduğunu bilemiyecek yaştaydım, gülüp oynuyordum. Aradan aylar geçti, babam geri dönmedi. Bugün ilkokulun beşinci sınıfında olduğum için onun hiç dönmiyeceğini biliyorum. İçimde daima sızlayan bir taraf var. Ben bunu herkese anlatamıyorum. Arkadaşlarım babalarından söz açtıkları zaman doğrusunu söyliyeyim, onları için için kıskanıyorum. Şimdi beni çok seven, üzerime titreyen ablalarım ve çok sevdiğim bir annem var. Bana babamın yokluğunu hissettirmemeye çalışıyorlar.

Sevgili Doğan Kardeş'im, sana epeyce uzun yazdım, kusuruma bakma. Çünkü içimi dökeceğim en yakın arkadaş olarak seni tanıyorum.

Sonsuz sevgilerimi sunarım, Doğan Kardeş'im.

Ülker Çötelioğlu • ELÂZIĞ

Sevgili Ülker Kardeş'im,

İçli mektubun beni çok duygulandırdı. Öbür kardeşlerimize örnek olacak, olgun bir mektup yazmışsın. Ancak, üzüntülerini de olgun bir insana yaraşacak şekilde yenmeli, pek çok kardeşimizin başından böyle acılar geçebileceğini gözönünde tutmalısın. Ölüm de, doğmak ve büyümek gibi, hayatımızın normal bir kanunudur. Şimdi senden beklediğim, sevgili anneciğini ve ablalarını daha çok sevmen, onlara dört elle sarılman ve babanın yerini tutabilmek için çok çalışmandır. Buna karşılık ben de senin en candan arkadaşın olarak kalacağım. Çalışmalarını ve eğlencelerini anlatan mektuplarını bekliyorum.

İyi günler diler, gözlerinden öperim.

DOĞAN KARDEŞ

Sevgili Doğan Kardeş,
Ben senin İzmir'li bir okuyucunum. Sana üç yıldır aboneyim. Bununla birlikte daha ilk mektubumu yazıyorum. Bu yıl beşinci sınıftayım. Okumayı çok seviyorum. Şimdiye kadar 105 kitap okudum. Okuduğum kitaplara yeniden döndüğüm de oluyor. Bu kitaplar beni yepyeni dünyalara götürüyorlar. Ayrıca hikâye ve şiir de yazıyorum. Şiirlerimden birini sana göndermek istiyorum. Fakat cesaretim yok. İlk mektubumu gönderdiğim için basmazsın sanıyorum. Sözlerimi burada bitirdim. Selâmlarımı sunarım.

Ayşe Toron - İZMİR

Sevgili Ayşe Kardeş,
Senin gibi bol ve değerli kitaplar okuyan kardeşleri, bilemezsin ne kadar severim. Şunu hiçbir zaman unutmamalısın: Doğan Kardeş cesaretli kardeşleri de sever. Şiirini bana gönder, basılmaya değer bulursak basarız.
Başarılar dilerim.

DOĞAN KARDEŞ

Sevgili Doğan Kardeş,

Ben senin dergini çok seven bir kardeşinim. Biz ailece bilgi yuvası dergini devamlı okuyoruz. Ve çok beğeniyoruz. Geçen gün sana ilk olarak mektup ve bir şiir yazdım. Herhalde beğenmediniz. Fakat ben ümidimi kesmiyerek sana bir şiir daha yazdım. Bütün arkadaş ve kardeşlere senin hakkında güzel şeyler anlatıyorum. Hoşça kal Doğan Kardeş.

Öznur Ütük - KOCAELİ

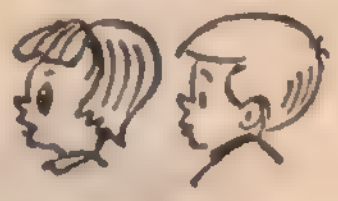

Sevgili Doğan Kardeş,

Ben sana 5 yıllık aboneyim. Evde sade ben değil, annemle babam da seni okuyorlar. Kendileri okuldayken senin gibi bir derginin çıkmamış olmasına üzülüyorlar. Ay başı gelince hepimizde bir sevinç başlar. Babam daireden gelir gelmez hemen seni alır okur. Annem ve ben daha sonra okuruz. Adeta seni kapışıyoruz. «Doğan Kardeş Postası»nda bu küçük yazıma da ne olursun yer ayır.

Barbaros Onat - ANKARA

TATİLDE
BOŞ ZAMANLARINIZI
GÜZEL KİTAPLARLA
DEĞERLENDİRİNİZ

LOUİSA M. ALCOTT

1832 - 1888

« KÜÇÜK KADINLAR » ROMANININ YARATICISI

Derleyen :

Gülen **OLUT**

O DA BİR ÇOCUKTU

Bugün dünya çocuk edebiyatının ölmez eserlerinden biri olan «Küçük Kadınlar» romanının yazarı, daha tanınmadan önce, yazdığı bir hikâyeyi inceleyen bir kitapçı onu, «Küçük Hanım, siz yine öğretmenliğinize devam edin yazı yazmaya kabiliyetiniz pek yok» diyerek geri çevirmişti. Louisa dışarı çıkarken kendi kendine,

«Ben kendime güveniyorum Bunun aksini herkese ispatlıyacağım.» diye söylendi Kızın sonradan büyük bir üne ulaşmasına sebep, ailesinin geçimine yardım etmek için karar vermiş olmasıydı.

Louisa'nın babası çok iyi bir kimseydi ama çocuklarının geçimini büyük bir güçlükle sağlıyabiliyordu. Son açtığı özel okulu da zarar yüzünden kapattıktan sonra, pek az bir parayla geçinebilecekleri Amerika'nın o zamanki en ucuz köşesine göç ettiler.

Yazın bahçedeki meyva ve sebzeler sofrayı dolduruyordu. Ne var ki bu toklık kışa kadar sürmedi. Bu yüzden baba odun kırıp satmaya, komşularının çeşitli işlerini yapmaya başladı. Ama eline pek az para geçiyordu. Daima gırtlaklarına kadar borçta oldukları için kimse onlara sokulmuyordu. Bir tek dostları vardı: Ralph Waldo Emerson.

Alcott ailesinin dört kızı vardı. Louisa ikinci çocuktu 1832 yılı Kasım ayında doğmuştu. Daha çok küçükken ailesine yardım etmesi gerektiğine inanmıştı. Bununla ilgili olarak günlük anılarını geçirdiği deftere şöyle yazmıştı:

«Yavaş yavaş eve yardım edeceğim. Şimdilik ne yapacağımı bilmiyorum ama, öğretmenlik, yazarlık, terzilik ne olursa olsun şansımı deneyeceğim.»

Louisa para kazanıncaya kadar Alcott ailesi büyük sıkıntılar geçirdi.

Bir ara babasının arkadaşı bir İngiliz, geçim derdini ortadan kaldırmak için şu ilginç plânı ortaya attı: Bir bilgin topluluğu bir araya gelerek yiyeceklerini yetiştirip, giyeceklerini kendileri yaparak kimseye muhtaç olmadan yaşıyacaklardı. Böylece oturdukları yer bir düşünürler merkezi olacaktı.

Bu fikre Bayan Alcott'un hiç aklı yatmamıştı. Böyle bir şeyin uygulanamıyacağını ileri sürdüyse de sözüne kulak asılmadı ve İngilizin bu amaçla satın aldığı eski çiftliğe taşındılar.

Çok geçmeden Amerika'nın dört bir yanından düşünürler akın etti. Ama ne var ki, hiç biri çiftlik işlerine karışmaya yanaşmıyorlar günlerini okuyarak ve çeşitli fikirler üzerinde tartışarak geçirmek istiyorlardı.

İşte bu yüzden bütün işler bayan Alcott ve kızların omuzlarına yüklenmişti. Sayıları durmadan artan misafirlerin çamaşırlarını yıkamak, ütülemek, evi silip süpürmek, yemek pişirmek, öte yandan bahçıvanlık yapmak günlük işlerin başında geliyordu. Bu sırada on yaşında olan Louisa günlüğünde şöyle yazıyordu: «Evimize gelenler gittikçe artıyor. Hem de bizim gibi fakir bir aileyi besleyip, giydirecek bir yardımsevere en çok ihtiyacımız olduğu bir sırada.»

Kış gelince ev tenhalaştı. Yiyecek içecek bir şey kalmayınca bütün misafirler çekip gittiler. Giriştiği bu denemede büyük bir başarısızlığa uğramak baba Alcott'u yatağa düşürdü. Bütün aile kış boyunca onu iyileştirmek için çırpınıp duruyordu.

Louisa oniki yaşına basınca aile de biraz feraha çıktı. Annesine bir akrabasından miras düştü. Bu parayla eski bir ev satın alıp başlarını soktular. Yıkık evi onarmak, bahçede sebze meyva yetiştirmek gibi işlerle geçen dört yıl ailenin en mutlu günleriydi. Louisa daha sonra yazdığı romanlarda hayatının bu tatlı devresini işlemiştir. Hiç bir gelir kaynağı olmayan bir ailenin yalnız bir evle geçinemiyeceği bir gerçekti. Bu yüzden tekrar Boston'a göç ettiler. Bayan Alcott bir işe girdi. Kızların en büyüğü Anna özel bir okul açtı. Louisa da ona yardım etmeye başladı.

Louisa yalnız öğretmenlikle yetinmek istemiyordu. Başka işleri de denemeye kalkıştı. Yazdığı yazılar beğenilmedi. Fakat bu başarısızlık onu yıldırmadı. Zira bu konudaki yeterliğine inancı sonsuzdu. Yılmadan, bıkmadan, usanmadan yazdı, yazdı, yazdı.

Nihayet bir yayınevi hikâye başına beş dolar verdi. Bu haber, ailede bir şenlik havası yarattı. Hele bir süre sonra da Emerson'un çocukları için yazdığı şiirler bir kitap halinde yayınlanınca hepsi birden sevinçten uçtular.

Fakat bu da pek uzun sürmedi. En küçük kızla anne hastalandılar. Doktor gürültülü kalabalık şehirden uzaklaşmalarını söyledi. Biriktirdikleri üç beş kuruşla Concord'da sattıkları eve yakın bir yer kiralayıp ailece oraya yerleştiler.

Louisa bir yazar olarak tanınmak için tekrar şehre dönmesi gerektiği kanısındaydı. Yalnız o devirlerde genç bir kızın ailesinden ayrılıp yalnız yaşaması hiç de iyi karşılanmıyordu. Etraftakilerin acı sözlerine kulak asmıyarak Boston yolunu tuttu. En ucuz evlerde oturarak, kuru ekmek yiyerek ve elbiselerine yama

MELTEM KILIÇ
KARDEŞTEN
BİR
ŞİİR

SİNCAP

Daldan dala sıçrarsın
Seni yaramaz hırsız
Ceviz fındık görünce
Dayanamaz koşarsın

Karış kadar bir hayvansın
Bir de uzun güzel kuyruk
Hepsi bu kadar...

üstüne yama vurarak geçinmeye çalışıyordu. Masraflarını çıkarabilmek için her türlü işi yapıyor, kalan bütün zamanını da yazı yazmakla geçiriyordu.
Yalnız yazıları tek tük satılıyordu.
Talih biraz yüzüne güler gibi olmuştu. «Atlantic Monthly» dergisi hikâyelerinden birine 50 dolâr vererek basmıştı. Kız bütün parayı son kuruşuna kadar evdekilerin çeşitli ihtiyaçlarına harcadı.
O günler için günlüğüne şunları yazmıştı:
«Annemin, evlendiğinden beri ne kötü günler gördüğünü sık sık kendi kendime düşünürüm. Hayatı hep oradan oraya taşınmak, çeşitli sıkıntılar ve üzüntüler içinde gelip geçti. Anacığıma gürültüden patırtıdan uzakta şipşirin bir evde rahat ettirmeyi ne zamandır kurup duruyorum. Şöyle borç derdini, türlü sıkıntıları geride bırakıp biraz dinlensin. Korkarım ben bunu gerçekleştiremeden o bu dünyadan göçüp gidecek».
«Atlantic Monthly» de hikâyesinin çıkması üzerine yayımcıların gözünde değeri artmıştı. Günün birinde bir yayımcı Louisa'dan kız çocuklar için bir roman yazmasını istedi. Fakat Louisa bir hikâye yazarsa bunun kızlardan çok erkek çocukları ilgilendireceğini ileri sürdü.
Bir defa, çocukluğunda hep erkek çocuklarla oynayıp arkadaşlık etmişti. Hattâ annesi yarışlarda onun erkek arkadaşlarından daha fazla koştuğunu, daha çok atlayıp zıpladığını görerek endişelenmeye başlamıştı. Kadıncağız onun hanım hanımcık bir kız olmasını sağlamak için eline cici bir bebek verdi ve ona annelik etmesini söyledi. Ne var ki, bebek erkek çocukların oyunlarıyla yarışamadı. İçi içine sığmıyan kız onu bir yana fırlatıp çitlerin üstünden atlamaya başladı.
Yayımcı, kız çocuklar için bir roman üzerinde ısrar edince Louisa'nın aklına kız kardeşleri geldi. «Onların hayatını çok iyi biliyorum» dedi, kendi kendince «Concord'daki o mutlu günlerin anılarını aktarsam hiç de fena olmaz herhalde.»
Kitaba «Küçük Kadınlar» adını verdi. 1868 yılında basıldı. Louisa burada doğrudan doğruya Alcott ailesini anlatıyordu.
Yayımcı kitabın tutunacağından şüpheliydi. Bu yüzden 2000 tane bastırdı. Fakat roman âdeta kapışıldı. Bu yüzden birçok baskıları yapıldı. Yeryüzünün dört bucağındaki çocukların en gözde kitabı oluverdi.

Küçük kadınların bu başarısı üstüne okurlar yazardan daha başka eserler de istemeye başladılar. İlk romanında ele aldığı aileyi «Küçük Erkekler» ve «Jo'nun Çocukları» adlı kitaplarda devam ettirdi.
Daha sonra yazdığı «Eski Moda Kız» ve «Sekiz Yeğen» de kızların nasıl yetiştirilmesi gerektiği konusundaki fikirlerini işledi. Bundan başka, Çiçek Hikâyeleri», «Çiçekteki Gül». «Jack ve Jill», «Leylâklar Altında» gibi eserleri vardır.
Kitapları ona hem büyük bir ün hem de para sağladı. Ailesine istediğinden fazla yardım edebiliyordu. Ama korktuğu başına gelmişti. Zira annesi çoktan ölmüştü. Kızının yardımıyla baba bir okul açtı. Concord'daki evleri bugün bir müze gibidir. Her yıl binlerce kişi çocukluk anılarını renklendiren o güzel romanın geçtiği yeri görmeye gider.

Küçük Gulliver

Louisa M. Alcott'un Güzel bir hikâyesi

Davy, deniz fenerinde fenerci yaşlı Dan'le birlikte oturur. Başkalarına burası çok tenha gelir ama Davy'nin üç dostu vardı. Mutluluğuna diyecek yoktu.

Davy'nin dostlarından biri büyük fenerdi. Güneş batınca yanar, bütün gece gemilere yolunu gösterirdi. Yaşlı Dan'e göre bu fenerden başka bir şey değildi. Fakat çocuk için canlıydı. Onu çok seviyor ve büyük bir titizlikle bakıyordu. Her gün kocaman fitilinin temizlenmesine, camının silinip parlatılmasına bütün gücüyle yardım ediyordu.

Akşamları yukarı çıkıyor, yanışını seyrediyor, yatağa yatınca da «gece ne kadar karanlık olursa olsun, benim pırıltım gemilere yolunu gösterir» gibi şeyleri düşünerek uyuya kalıyordu.

Davy'nin ikinci dostu Nep adındaki köpekti. Kazaya uğrayan bir gemiden dalgalar kıyıya atmışlardı. O zamandanberi de adadan ayrılmamıştı. Nep, iri ve kaba görünüşlüydü ama yumuşak kahverengi gözlerine bakıp da ona güvenmemek imkânsızdı.

Gündüzün Davy'yi adım adım takip eder, geceleyin de ayak ucunda yatardı. Çocuğu birkaç defa ölümden kurtarmıştı.

Ama Davy'nin en sevgili dostu bir martıydı. Ona kanadı kırıkken raslamış, evde bakıp iyileştirmişti. Küçük Gulliver adını taktığı martıyla çok iyi anlaşıyorlardı. Kuş her gün ona karada ve denizde başından geçenleri anlatırdı.

Yaşlı Dan, Davy'nin amcasıydı. Sert, az konuşan, işine bağlı bir kimseydi. Davy'nin hem anası, hem babası hem de arkadaşıydı. Çocuk için bütün dünya adaydı. Burada arkadaşları, rüzgârlar, dalgalar arasında sâkin rahat bir hayat sürüyordu. Kara üç mil kadar ötedeydi ama, pek seyrek giderdi. Zira adadaki mutluluğunu hiç bir yerde bulamıyacağını çok iyi bilirdi. Bazen deniz yıldızlarının su altında açılışını seyreder, garip şekilli güzel kabukları bulur, bazen de kazaya uğrayan gemilerden dalgaların kıyıya getirdiği ufak tefeği toplardı. Sarı minik yengeçleri, çirkin istakozları, gözlerdi. Bazan, bir köpek balığı adanın yanından geçerdi. Pırıl pırıl kaygan vücutlu ayı balıkları kayalar üstünde güneşlenmeye gelirlerdi. Uğuldayan inildiyen rüzgârı, suya dalıp çıkan martıların çığlığı andıran bağırışmalarını dinlerdi.

Nep ve Gulliver'le minik krallığının dört bir yanını dolaşırdı. Fırtınalı günlerde deniz fenerine çekilir, deniz ve gökyüzündeki büyük

karışıklığı seyrederdi. Bu sırada aklından başka eğlenceler geçmezdi, zira Nep ayaklarının dibinde, Dan az ötesinde olurdu. Yukarıda kocaman lâmba ortalığa ışık saçardı.

Bir gün Dan, tehlike çanının zincir takımından bir şeyin kırıldığını gördü. Uğraştı ama yapamadı. Gerekenleri almak için karaya inmeye karar verdi.

«Sis bastıracak, hemen gideyim karanlık çökmeden burada olurum» diyerek ayrıldı. Kayık ilerledikçe sis bir duvar gibi ikisinin arasına giriyordu.

Davy oturdu, bir saat kadar okudu sonra derin bir uykuya daldı ve Nep, soğuk nemli burnuyla dokunarak kaldırıncaya kadar her şeyi unutarak derin derin uyudu.

Hava kararmıştı. Amcasının döndüğünü umarak iskeleye koştu. Görünürlerde kayık yoktu. Sis de çok kalınlaşmıştı. O zamana kadar Dan'ın adadan bu kadar uzun bir süre ayrıldığı olmamıştı. Başına kötü birşey gelmesinden korkuyordu.

Sonra kötü düşünceleri aklından almaya çalışarak,

«Vakit epeyce ilerledi» diye söylendi. «Feneri yakayım. Eğer amcam siste yolu kaybetmişse, ona yolunu göstersin.»

Çok geçmeden siyah damlı fenerin tepesinde kocaman yıldız parıldamaya başladı.

Davy akşam yemeğini de yedi. Amcası hâlâ dönmemişti. Sis iyice kalınlaşmıştı artık fenerin ışığı pek görünmüyordu. Gemilere kayalıklara yaklaştıklarını bildirecek çan da çalınacak durumda değildi.

Zavallı Davy uyuyamadı bütün gece kulenin tepesiyle kapı arasında mekik dokudu. Denizi gözlüyor, sesleniyor cevap alamayınca kuruntuları büsbütün artıyordu. Şafakla birlikte feneri söndürdü.

Birkaç lokma birşeyler yiyip, Dan'ın izini bulmak ümidiyle kayıkla adanın etrafında dolaşmaya başladı.

Nihayet güneş sisi dağıttı. Mavi köy, uzaktaki şehir ve denize açılan birkaç balıkçı kayığı kesin olarak görüldü. Yalnız yaşlı Dan'ın kayığı ortalıkta yoktu. Davy'nin üzüntüsü arttıkça artıyordu.

Öğleden sonra Gulliver yanına geldi. Davy ona derdini açtı. Üç ahbap başbaşa verdiler. «Biri beni duyar diye bütün gece havladım. Ama kimseye sesimi işittiremedim» dedi Nep.

Gulliver, «Şehre uçup Dan'a ne olduğunu öğrenirim şimdi. Haydi gül birazdan sana müjde vereceğim» diyerek açık denize açıldı.

Kırık kanadı pek işe yaramıyordu. Bir kayığın yanından geçerken yükselemedi. Ani bir rüzgâr martıyı alıp hızla yelkene vurdu. Hayvancağız külçe gibi kayığın içine düştü. Daha kendine gelmeden minik bir kız,

«A! Ne güzel bir kuş. Bir martımın olmasını ne kadar da çok istiyordum» diyerek kucağına aldı.

Gulliver kurtulmak için çırpındı, gagaladı bağırdı ama Dora hayvanı sımsıkı yakalamıştı. İlkin bir sepete koydu. Kıyıya çıkınca da kafese benzer bir şeyin içine kapatıp bunu deniz fenerini gören bir yere yerleştirdi.

Hayvancağız üç gün üç gece orada hapis kaldı. Gecenin sessizliğinde dalgaların kıyıda kırılışını, rüzgârın şarkısını duyuyordu ama kendisine dostça davranan hiç kimse yoktu.

Dördüncü gece siyah bir gölgenin süzülerek geçtiğini bu arada yumuşak bir sesle şöyle dediğini duydu:

«Zavallı kuş, seni serbest bırakacağım. Küçük hanım beni azarlarsa azarlasın. Kapıdaki şu düğümü çözünceye kadar bekliyeceksin. Sen şimdi benim eski halimdesin. Yani kölesin. Bilirim çok kötü bir şeydir. Ben kurtuldum, niyetim seni de kurtarmak.»
«Burada mı oturuyorsun? Seni çocuklarla oynarken hiç görmedim» dedi martı.
«Evet, ahçı yamağıyım. Beni görmedin zira çocuklarla hiç oynamam, beni sevmezler de.» dedi kız.
«Neden?» dedi Gulliver.
«Çünkü ben siyahım» dedi Moppet içini çekerek.
«Saçma» dedi kuş, «balıklar gümüş rengi, kara bataklar siyah, yengeçler sarı ama hepimiz dostuz.»
«Yeryüzünde hiç kimse benimle ilgilenmez» Siyah gözleri öylesine buğulandı ki, düğümün çözüldüğünü bile göremedi. Gulliver bunu farketmişti. Hemen dışarı fırladı.
«Davy'i tanımanı ve orada yaşamanı isterim» dedi. Sonra ona başından geçenleri anlattı. Dan'ın adaya dönüp dönmediğini anlamaya gitti. Yalnız üç gün kafeste kapalı kaldığından kanatları iyice zayıflamıştı.
«Şimdi ne yapacağım» diye çırpınmaya başladı.
«Şurada bir mağara biliyorum» dedi Moppet. «Seni oraya götürcyim, sık sık gelip yem getiririm.» Sonra Gulliver'i kucaklayıp deniz kıyısına tenha bir köşeye bıraktı.
Ertesi gün müthiş bir fırtına koptu. Yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyordu.

ANA - BABALAR,

Çocuklarınızın

★ Bilgisini arttırmak

★ Görgüsünü çoğaltmak

★ Zevkini yükseltmek

★ Can sıkıntısını gidermek için

en iyi arkadaş

DOĞAN KARDEŞ

NİNEM

Bilmez gibi çocuk olduğumu
Unutmuş kendi çocukluğunu
Hep sus, otur der
Bazan da kulağımı çeker.

ZUHAL GEZGÖR

Gulliver o havada Moppet'in dışarı çıkamıyacağını sanıyordu.
«Orada mısın, şekerim?» diyen yumuşak bir ses duyunca sevinçle irkildi.
Moppet elindeki sepeti yukarı kaldırarak kayalara tırmanmaya çalışıyordu.
Bu sırada uzaktan bir sesin yardım istediğini duydular. Ses, «Davy, Davy» diye bağırıyordu. Gulliver,
«Dan, bu Dan» diyerek ileri atıldı. Adam kıyıda boylu boyunca uzanmış yatıyordu. Her tarafı yara bere içindeydi. Açlıktan da yarı baygındı.
Moppet de adamın yanına gitti. Önce sepetteki yiyeceklerle karnını doyurdu. Sonra önlüğünü yağmur suyuyla ıslatıp yaralarını sildi. Dan'ın kayığına bir gemi çarpmış dalgalar da onu o kıyıya atmışlardı. Kaç gündür orada yatıyormuş. Bir insan sesi duyunca bütün gücünü toplayıp yardım istemiş.
Dan fenerin yanıp yanmadığını sordu. Gulliver en yüksek kayaya çıkarak baktı ve kocaman yıldızın karanlıkta pırıl pırıl parladığını söyledi.
Dan, tanrıya şükretti. Zira fenerin yanması Davy'nin sağ salim olduğunu gösteriyordu. Moppet eve koşup hanımına kıyıda bir yaralı olduğunu söyledi. Gelip Dan'ı köşke götürdüler.
Sabahleyin Gulliver fenere Davy'nin yanına gitti.
Köşktekiler fenere bir kayıkla, Dan iyileşinceye kadar yerini alacak bir fenerci gönderdiler.
Dan hastayken Moppet ona kızı gibi baktı. İyileşince ihtiyar Moppet'i evlâtlık edindi. Hep birlikte fenere yelken açtılar.

KARAGÖZ OYNUYORUZ

İnsan ne okursa o olur

Karagözcük — «20. Yıl Doğan Kardeş Sergisi» ni öğretmenimizle gezerken kitapların asılı bulunduğu panoların üzerinde bir takım yazılar gördük. Öğretmenimiz bize bunları not ettirdi, sonra da okulda bunların üzerinde uzun boylu tartıştık.

Karagöz — Meselâ ne gibi?

Karagözcük — Meselâ babacığım, «İnsan ne okursa o olur» diye bir yazı vardı.

Karagöz — Doğrusu çok düşündürücü bir söz.

Karagözcük — Biz de öyle bulduk babacığım. Öğretmenimiz, fransızların bir atasözü vardır, dedi, «sen bana kiminle ahbaplık ettiğini söyle, ben de sana ne olduğunu söyliyeyim». Bu atasözü de «İnsan ne okursa o olur» a çok benziyor, değil mi babacığım?

Karagöz — Çok doğru yavrum.. İnsan, küçük yaşlarından başlayarak bütün hayatı boyunca, iyi, güzel, faydalı kitaplar okuya okuya hem bilgisi, hem görgüsü, hem de zevki artar, hem de iyi insan iyi vatandaş olur.

Karagözcük — Bir başka yazı da şu: «Çocuğa iyi besin iyi yayın».

Karagöz — Besin ne demek anlıyamadım.

Karagözcük — Besin, beslenmekten geliyor babacığım.

Karagöz — Ha şu eskiden bizim «gıda» dediğimiz şey.

Karagözcük — Hah işte o. Çocuğa iyi gıda, iyi yayın demek istiyor.

Karagöz — Bu söz de çok hoşuma gitti. Öyle ya çocuklarımızın iyi beslenmeleri için elimizden geleni yaparız.

Karagözcük — (Keserek) Bir başka yazı da şöyle diyordu: «Çocuğun yalnız midesini değil, kafasını da düşün.»

Karagöz — Hemen hemen aynı kapıya çıkan iki güzel söz. Çok hoş doğrusu.

Karagözcük — Öğretmenimiz bize tatil aylarında hiç değilse 5-6 kitap okumamızı salık verdi.

Karagöz — Yarından tezi yok hangi kitapları istersen söyle alayım. Hem sana sınıfını geçtiğin için bir hediye borçluyum.

Karagözcük — Eksik olma babacığım. Senden Doğan Kardeş'in son yayınladığı 6 kitabı istiyeceğim.

Karagöz — Hangileri onlar?

Karagözcük — Klementine Teyzenin Arabaları, Şehnameden Hikâyeler, Anton ile Noktacık, Küçük Prenses, Toby Tyler, Andersen'den Masallar.

Karagöz — Oh, desene tatil aylarında bize de okuyacak kitap çıktı.

ANA - BABALAR

Çocuklarınızın ruh sağlığını korumak

için en mükemmel aşı

DOĞAN KARDEŞ Dergi ve Kitaplarıdır.

HAYVANLAR DÜNYASINDA EN AKILLI YARATIK HANGİSİDİR ?

Nüfus ve çeşit bakımından hayli zengin olan hayvanlar dünyasında elbette zekâsıyla sivrilen bir yaratık vardır. Bu acaba hangisidir?

Ortaçağda insanların bütün karmaşık soruların cevabı için baş vurdukları ünlü Yunanlı bilgin Aristo'ya göre bu olsa olsa fildir. Aristo, günümüzden iki bin yıl önce bununla ilgili olarak şunları yazmıştır:

«Fil, vahşi hayvanların en yumuşak başlısı ve en kolay ehlileştirilebilenidir. Birçok ustalıkları çarçabuk öğrenir, anlayışlı bir hayvandır.»

Aristo, bu akıl yarışında filden sonra sadık dostumuz köpeğin geldiğini söylemektedir.

Ne var ki, bu bilimsel bir değerlendirme olmaktan çok uzaktır. Zira ünlü bilgin bu sonucu çeşitli hayvanların zekâlarını ölçtükten sonra elde etmemiştir.

Şimdi akla şöyle bir soru gelebilir. Acaba bu sessiz yaratıkların zekâsını ölçmek mümkün müdür?

Biliyorsunuz insanlara testler verilerek akıl gelişmeleri ortaya konmaktadır. Bu zekâ testleri kelimeleri anlamak, sayıları akılda tutmak, hatırlama ve bunun gibi konularda çocuğa sorulan bir takım sorulardan meydana gelmiştir. Verilen cevaplara bakılarak güvenilir bir sonuca varılabilir.

Peki, hayvanlara bunu uygulamak mümkün mü? Tabiî, kelimeleri kavrama ve sayıları karşılaştırma durumlarını ölçemeyiz.

Bilginler onların zekâlarını ortaya koyacak başka yollar bulmuşlardır. Bu arada solucanlarda öğrenme kabiliyeti

olup olmadığını anlamak için bir sınav hazırlanmıştır. Solucan T şeklindeki dolambaçlı bir yere konulmuş, çıkışa giden yolun bir tarafına elektrik akımı verilmiştir. Hayvan 150 denemeden sonra akıma kapılmıyacağı taraftan gitmesini öğrenebilmiştir. Dolambaçlı yoldan çıkması için gereken deneme sayısı onun zekâ ölçüsü olarak alınabilir.

Fil, karınca, sincap, maymun veya köpeğin zekâsını anlamak için bir yol var mıdır?

Bildiğiniz gibi her hayvanın bildiği ve yaptığı şeyler başka başkadır.

Psikologlar bu konuda çeşitli araştırmalar yapmışlar ve her hayvana göre dolambaçlar hazırlamışlardır. Örneğin Amerikan Tabiat Tarihi Müzesi'nden bir araştırmacı yıllarca karıncaları gözlemiş bunların en karmaşık dolambaçlardan bile çıkmayı başardıklarını görmüştür.

Buna dayanarak karıncaların solucanlardan daha zeki olduklarını söyliyebiliriz.

Ömrünü hayvanlar üzerinde araştırmalar ve ölçmelerle geçiren Carl Warden adlı Amerikalı bir profesör zekâyı şöyle tanımlamaktadır:

«Geçmiş tecrübelere dayanılarak yeni problemleri çözme yeteneğidir.»

Psikologların büyük bir kısmı bunu yeterli ve açık bir tanımlama olarak kabul etmezler. Bu durumda demek ki, akıllı hayvan başından geçen olaylardan bir şeyler öğrenip bunları hatırlayandır.

Dr. Warden hayvanlara şöyle bir hatırlama testi uygulamıştır. Biribirinin aynı üç teneke kutu almış, hayvanın gözü önünde bunlardan birinin altına yiyecek koymuştur. Hayvanı oradan uzaklaştırmış, aradan bir süre geçtikten sonra yiyecek bulunan kutuyu ayırt edip edemediğini gözlemiştir. Yalnız bunu koklamadan eliyle koymuş gibi bulması gerekmektedir. Burada amaç bir hayvanın gördüğü şeyi ne kadar zaman aklında tutabileceğini anlamaktır. Saatte bir, iki saat arayla, aradan 12 saat ve bir gün geçtikten sonra kutuları göstererek yaptığı deneylerden hayvanların hatırlama gücü üzerinde kesin bir sonuca varmıştır.

Buna göre sincap soyundan gelen bir hayvan birkaç saat sonra doğru kutuyu bulmuştur. Kediler 16 saat sonra da hatırlayabilmişlerdir. Maymunlar bu konuda biraz daha öndedir. Gördükten 20 saat sonra kutuyu tanımışlardır.

Dr. Warden hayvanların karmaşık işleri yapabilme yeteneğini ölçmek için de şöyle bir yola başvurmuştur. Hayvan, küçük bir kafesin içinde yiyecek olduğunu görür. Kafesin kapısını açması için bir veya birkaç levhaya basması gerekmektedir. Profesör yavaş yavaş levhaların sayısını arttırarak işi zorlaştırmıştır. Acaba Dr. Warden bu denemeden nasıl bir sonuca varmıştır?

Kobaylar bir levhaya basarak kapıyı açmayı becermekte, beyaz fare. iki, kedi yedi, maymun tam 22 levhayı geçerek yiyeceğe varmasını akıl etmektedir.

Dr. Warden daha pek çok hayvan üzerinde araştırmalar yapmıştır. Yalnız,

deneylerine vahşi hayvanları katamamıştır. Acaba bunlardan nasıl bir sonuç çıkarmıştı? En akıllı on yaratığı zekâ üstünlüğüne göre nasıl sıralamaktadır?

Araştırmaların birincisi şempanzedir. Bundan sonra listede yine maymun ailesinden hayvanlar yer almaktadır, goril, orangutan, gibon ve diğer maymunlar.

Maymunlardan sonra köpekler gelmektedir. Dr. Warden bunların kedilerden daha akıllı olduğu kanısına varmıştır. Bu konudaki fikirleri şöyledir:

Köpekler sokulgan her zaman yardım etmeye hazırdır. Aynı zamanda çevresindeki her şeyle ilgilenir. Bunlar yüksek zekâ belirtileridir.

Et oburlardan olan köpek ve kediden sonra ot yiyen hayvanlar görülmektedir. Ne var ki, Dr. Warden bu konuda ot severleri üzücü bir sıralama yapmış. Zira birinci fili, sonra domuzu ve en sonra da atı koymuş.

Bugün, psikologlar Dr. Warden'in denemelerini hayvanları zekâ bakımından kesin olarak sıralayacak nitelikte kabul etmiyorlar. Ne var ki araştırmalar öğrenme yeteneğinin hayvanlara göre nasıl değiştiğini gösterdiğinden yine de çok önemlidir.

Dr. Warden bir fili laboratuvarına alıp denemeler yapamamıştır. Yalnız insanoğlu binlerce yıl önce bunların çok akıllı yaratıklar olduğunu anlamıştır. Daha önce de sözünü ettiğimiz gibi Aristo filin hayvanlar dünyasının en akıllı yaratığı olduğu kanısındaydı. Hayvanat bahçelerinde ve sirklerdeki gösterileri ve bir yük hayvanı olarak çalışmaları bunların gerçekten bir takım şeyleri öğrenerek hiç unutmadıklarını ortaya koymaktadır.

Son zamanlarda bir bilgin topluluğu Almanya'da bir hayvanat bahçesinde fillerin zekâsıyla ilgili araştırmalar yapmışlardır. Deneylerden, hayvanlarda beyin büyüdükçe öğrenme gücünün arttığını görerek, kara hayvanlarının en büyük beyinlisine bütün dikkatlerini çevirmişlerdir.

Bir kısmı Almanya'daki hayvanat bahçesinde fille uğraşırken diğer bir kısmı da Hindistan'da Mysore'a giderek, çeşitli işlerde kullanılacak fillerin eğitildiği bir okulda gözlemler yapmaya başlamışlardır. Bu okulun öğrencileri ormanlardan getirilen genç fillerdir. İlkin zincirle bağlanır. Her birini bir fil bakıcısı eğitir. İstediği gibi hareket edemediği için önceleri huysuz ve huzursuzdur. Bakıcı sırtını okşıyarak şarkılar söyler, sık sık yem verir. Hayvan ona alışarak üç hafta sonra verdiği bazı emirleri yerine getirmeye başlar.

Bunlar arasında yürümek, durmak, çökmek, kalkmak gibi hareketler vardır. Ama daha tek başına çalışamaz. Ehlileşmiş iki filin arasına bağlanarak çalışma alıştırmaları yapar. Tam olarak herşeyi öğrenmesi için yıllarca üzerinde işlenmesi gerekir. 3000 kilo ağırlığındaki bir fil büyük bir kamyonun yaptığı işi görebilir. Kamyon bakımından fakir, filleri bol bir ülke olan Hindistan için bunların yararlı bir hale getirilmesi çok önemlidir.

Eğitilmiş bir filin kaç türlü emri yapabildiği Alman bilginlerinin dikkatini çekmiş ve araştırmada yetişkin bir filin 24 ayrı işi başardığını görmüşlerdir. Filler yükleri ayakları, başlarıyla ittik-

TARİH ÖNCESİ DEVİRLERDE

Memeliler, Buzullar ve İnsanlar

Yeryüzünde ilk memeliler, dinosor denilen dev sürüngenlerin yaşadığı devirde görülmeye başladılar. Bunlar bugünkülerden çok küçüktüler.

İlk atlar, ancak köpek yavrusu kadardılar. Sonra ayakları bugünkü gibi tek toynaklı değildi. Kediler, köpekler gibi onların da beş parmağı vardı.

Aradan zaman geçti. Bu minik atlar da büyüdü ve bir kurt iriliğine vardı.

Günümüzden aşagı yukarı 20 milyon yıl önce, bildiğimiz midilli kadar oldu. Artık bugünkü şekline çok yakın bir hal almıştı.

Tarih öncesi devirlerinde atlardan başka çeşitli memeliler de vardı. Bunlardan Moropus biraz atı andırıyordu. Tırnakları kıvrık pençeler şeklindeydi.

Altikamelus denilen memeli bir çeşit deveydi. Yalnız bugünkülerden daha büyüktü ve sanıldığına göre hörgücü de yoktu.

Yeryüzünde ilk defa görülmeye başlıyan fillerden trilifodon 1.80 m. boyundaydı. Fildişleri ve hortumu oldukça kısaydı.

O devirde yeryüzünde deve gibi uzun boyunlu, fil hortumlu oldukça garip memeliler de vardı. Bunlar yerden 3 m. yüksekteki dallara yetişebiliyorlardı.

Dev tembel hayvan çok kocaman bir memeliydi. Burnundan, kuyruğuna kadar olan yüksekliği 4,5 m.'yi buluyordu.

Nortarktüs ilk maymunlardandı. Ağaçlarda yaşardı. Besininin böcekler ve meyvalar olduğu sanılmaktadır. Bunlar Madagaskar Adası'nda yaşıyan Lemür maymunlarının atalarıdır.

Uzun boynuzlu Irlanda geyiği 100.000 yıldır Avrupa'nın her tarafında yaşamaktaydı. Günümüzden 600 yıl önce soyu tükenmiştir.

Gliptodon, denilen kabuklu memeli dev bir kaplumbağayı andırıyordu. Yerden yüksekliği 1,5 m. başıyla kuyruğunun arasındaki uzunluk ise 4,5 m.'yi buluyordu. Tıpkı kaplumbağalar gibi başını sert kabuğunun içine çekerek kendini düşmanlarından koruyordu.

Mağara ayısı bugünkü akrabalarını çok andırıyordu. İnsanlar gibi hem bitkiler, hem de etle besleniyordu.

Mastadon fil soyundan gelen dev bir memeliydi. Boyu 3 m.'yi buluyordu ve üstü tüylerle örtülüydü. Avustralya'dan başka, bütün kıtalarda yaşıyordu.

Kürek ağızlı mastadon da mastadonların akrabasıydı. Ağzı pek kocamandı.

Mastadonların başka bir akrabası da mamutlardı. Vücudu uzun tüylerle kaplıydı. Sırtında kocaman bir kambur vardı. Kocaman fil dişleri yerlere kadar uzanıyordu.

Dinosor denilen dev sürüngenlerin soyu tükenince memeliler gelişip çoğaldılar.

Yeryüzünün iklimi değişti. Günümüzden aşağı yukarı 800.000 yıl önce her tarafı buzullar kapladı.

İlk buzul devri 100.000 yıl sürdü Yaz hiç gelmiyordu. Sonsuz bir kış başlamıştı. Bu arada birçok hayvan türleri ortadan kayboldular.

Yeryüzü tam dört uzun buzul devri geçirdi. Mamutlar ve mastodonlar bütün o soğuklara dayandılar. Buzul devirleri sona erince onlar da ortadan kayboldular.

İlk buzul devri başladığı sırada yeryüzünde bambaşka, ötekilerden birçok üstünlükleri bulunan bir yaratık belirdi.

Bunlar iki ayakları üstünde yürüyorlar ve mağaralarda yaşıyorlardı. Ateşi bulmuşlardı. Hattâ mağaraların duvarlarını avladıkları hayvanların resimleriyle beziyorlardı.

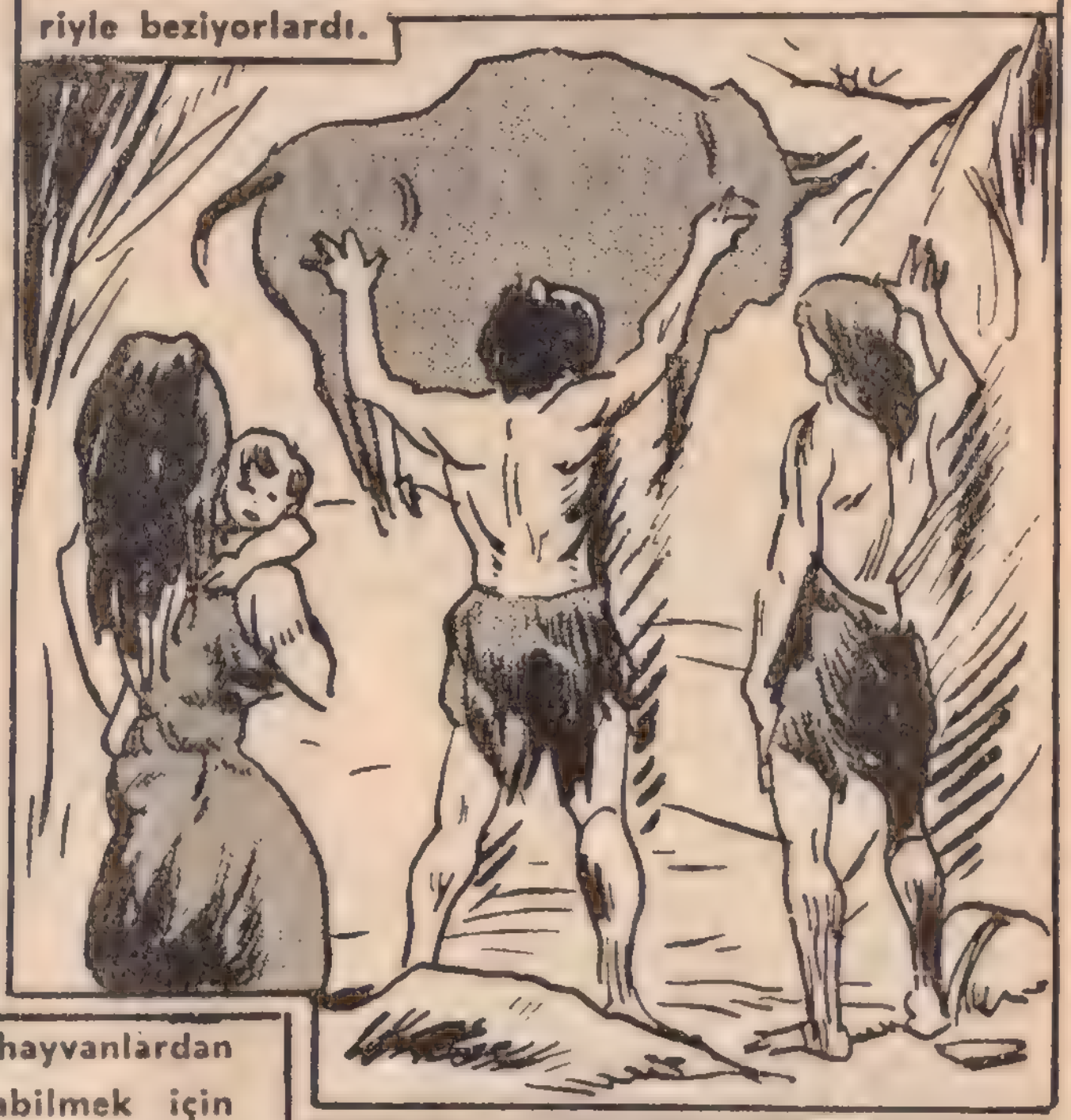

O zamana kadar yaşamış olan hayvanlardan çok akıllıydılar. Ayrıca yaşıyabilmek için birlikte çalışmaları gerektiğini de deneylerden öğrenmişlerdi.

Bütün buz devirlerini atlattılar. Buzlar eriyip çekilince güneş insan çağını aydınlatmaya başladı.

ÇİÇEKLERİN KOKULARI

Büyükbaba saatine baktı. Sonra,

«Haydi çocuklar, siz artık yatın. Haydi geç olmuş» diye söylendi.

Çocukların en büyüğü,

«Ne olur, büyük babacığım bir masal daha anlatın» diye yalvardı.

Büyükbaba ılık rüzgârın bahçeden getirdiği mis gibi havayı ciğerlerine çekerek derin derin nefes aldı. Çocuklar göz kulak kesilmiş ihtiyarın ağzının içine bakıyorlardı.

Büyükbaba biraz düşündükten sonra şöyle söze başladı :

«Evvel zaman içinde, çiçekler böyle mis gibi kokmazmış. Hepsi yine, güzel olmasına güzelmiş ama, gözlerinizi yumunca birini diğerinden ayırmanıza imkân yokmuş. Bunların kokuları bir torbanın içindeymiş. Hayvanlar dünyasında herkes bunu bilirmiş ama torbayı ele geçirmenin yolunu bulamazlarmış.

Çocukların en büyüğü,

«Peki neden, büyük babacığım» diye sordu.

Büyükbaba masalına devam etti :

«Arı kardeşler torbayı kaçırıp kovan kurdukları ağacın tepesine asmışlar. Zira kokunun yalnız kendilerine lâzım olduğu kanısındaymışlar. Ayı kardeş, arkasından da kedi kardeş torbayı almaya çalışmışlar ama arıların topluca saldırısı karşısında hiçbir şey yapamamışlar.

Bunun üstüne bütün hayvanlar bu işi başaracak olanı seçmek üzere toplanmışlar ve kuşları görevlendirmişler.

İlkin kimin gideceğini kararlaştırmak için bu defa kuşlar biraraya gelmişler. Kartal kardeş söz istemiş,

«İçinizde en kuvvetliniz benim» diyerek kanatlarını çırpıp arıların kovanının yolunu tutmuş. Onu görünce arıbeyi dışarı fırlamış:

«Ne istiyorsun, ne istiyorsun?» diye kızgın kızgın vızıldamış.

«Çiçeklerin kokularını istiyorum» «Verin de de götüreyim» diye bağırmış.
«Çıkar aklından bunu» diye çıkışmış arıbeyi.
«Hücum!»
Ağaçtan binlerce arı birden fırlamış, kartal kardeş kurtuluşu kaçmakta bulmuş. Göğe yükselmiş, yükselmiş, hiçbir kuşun erişemiyeceği bir noktaya gelmiş. İşte kartal o gün bugündür hep yükseklerden uçar.

Kuşlar ikinci bir toplantı yapmışlar. Bu defa baykuş kardeş hayvanların en akıllısı olduğunu söyliyerek bu önemli görevi üzerine almış.
Arıbeyi onu da dışarıda karşılamış ve ziyaretinin sebebini sormuş.

Baykuş kardeş,
«Güzel kıraliçe» diye söze başlamış ama arıbeyi lâfını bile bitirmesine meydan vermeden,
«Sokun şunu» diye bağırmış. Bütün arılar baykuşun peşine düşmüşler. Kuşcağız canını kurtarabilmek için bir ağaç kovuğuna girip saklanmış ve karanlık basıncaya kadar da orada kalmış, O gündenberi baykuş gündüzün hiç ortalığa çıkmaz, geceleri avlanır.

Bu başarısızlıkları görünce öbür kuşlar bu işten vazgeçmeye karar vermişler, fakat minik sinek kuşu atılarak kendisini görevlendirmelerini istemiş.

Küçük kuş güneş dağların ardına çekilinceye kadar beklemiş. Gökyüzünün renkleri, tüylerinin rengini almaya başlayınca harekete geçmiş ve arılara görünmeden ağacın tepesinden torbayı alıvermiş.

Arıbeyi,
«Yakalayın hırsızı, sokun öldürün» diye bağırmaya başlamış ama, onlar toparlanıncaya kadar minik kuş ilk çiçeğe varmış, upuzun gagasındaki torbadan ona koku vermiş bile. Çiçekten çiçeğe öylesine hızla koşuyormuş ki, gözle görülmüyormuş bile. Arılar vızıldıyarak dört bir yana yayılmışlar ama ona bir türlü yetişememişler.
«Çok geçmeden yeryüzüne mis gibi bir koku yayılmış.»

Büyükbaba durup derin bir nefes aldı. Çocuklar uyuyakalmışlardı. Yoksa onu,
«Arılar ne olmuş?» v.s. gibi bir sürü soru yağmuruna tutarlardı.
Büyükbaba artık kimsenin dinlemediği masalını şöylece bitirdi.

«Arılar mı? Siz hiç kızgın kızgın vızıldıyarak çiçekten çiçeğe dolaşan arıları görmediniz mi? Hâlâ sinek kuşunun peşindeler. Onu arıyorlar.»

★ Her kardeş, Doğan Kardeş'e bir yeni abone bulamaz mı? ★

BİR PERU HİKÂYESİ

MİNİK LÂMA

Pedro, Manuel Perez'in büyük lâma sürüsüne doğru koşuyordu. Bir ara üşüdü. Sırtındaki büyük atkıya sıkı sıkıya sarındı. Zira bu sırada yüksek Peru yaylasını soğuk bir rüzgâr yalayıp geçmişti. «A, Luis de geliyor» diye kendi kendine söylendi. «Mutlaka o da küçük lâmayı arıyor.»

Pedrolar gibi Luis'ler de Manuel Perez'in geniş çiftliğinin bir köşesinde oturuyorlardı. Inka soyundan gelen Peru kızılderililerinin çoğu hayvancılıkla uğraşırladı. Lamalara bakmakta yünlerini kırpmakta ve bunları örüp esvap yapmakta ustaydılar. Luis ile Pedro, günlerdir, minik Lâma'nın sürüye katıldığını ilk defa

görebilmek için yarışıyorlardı. Lâma yavruları bir yaşına basıncaya kadar sürüye alınmazlar. Bu arada annelerinin yanında büyüyüp kuvvetlenirler.

Çocuklar, otlıyan lâma sürüsüne yaklaşırlarken Pedro «Minik Lâma'ya bak!.» diye parmağıyla bir yeri gösterdi.

Luis hemen,

«Ama önce ben gördüm» diye sevinçle haykırarak uzun bacaklı hayvanı sevmeye başladı.

Pedro,

«Çok güzel» diye içini çekerek hayvanın yanına çömeldi. Etrafına güvenle bakan iri siyalı gözlerini seyrederken bir yandan da en iyi kumaşları yapmakta kullanılan yumuşacık tüyleri okşuyordu. Lâmaların boyunları ince uzun, burunları da sivridir. Beyaz uçlu kulaklarını dimdik tutarlar. Üst dudakları yarık, alt dudakları etli ve dolgundur. Toynakları hem sivri, hem de ortaları yarık olduğundan yalçın kayalara kolayca çıkmakta hiç güçlük çekmezler. Dağların yoğunluğu az havası da onlara dokunmaz.

Luis birden,

«Biliyor musun» dedi. «Ben para biriktiriyordum, kimbilir belki de günün birinde Perez amca minik lâmayı satılığa çıkarır.»

Pedro arkadaşının para biriktirmesine şaşmaktan kendini alamadı.

«Peki parayı nereden buluyorsun Luis» diye sordu.

Öteki gülerek kayıtsız bir tavırla,

«Hım» dedi. «Bazen lamalara bakıyorum. Elime birşeyler geçiyor. Hem sonra insan para kazanmak istedikten sonra daha bir sürü yol var.»

Pedro çocuğun bu üstü kapalı sözlerinin arasıra elinde gördüğü kocaman kürekle bir ilişkisi olup olmadığını düşündü ama hiçbir şey sormadı.

Çobanlar, lâmaları yükseklerdeki otlaklara götürüyorlardı. Hayvanların bir kısmı kordeleler, çıngıraklarla süslenmişti. Çocuklar da onların peşlerinden gitmeye başladılar. Bir ara çobanlar durdu.

Pedro,

«Bak,» diye bağırdı. «Lâma kervanı kuruyorlar. Beş, altılık topluluklar hâlinde bulunan lâmalar boyunlarına yine lâma yününden yapılmış kalın halat geçirilirken uslu uslu duruyorlardı.

SIDIKA DURMUŞ'UN
KARDEŞİNDEN BİR ŞİİR

HURİYE

Ne güzel saçların var Huriye?
Annen köylü imiş
Özledin mi onu?
Annen de senin gibi güzel mi?
Onun da saçları var mı böyle
pırıl pırıl?
İster misin sen de siyah önlük
giymek
Saçlarını örmek
Okula gitmek?
Eğer bir gün köyüne dönersen
Unutma beni, e mi Huriye.

NUR DURMUŞ

Pedro gözlerini karşıdan ayırmadan söyleniyordu. «Çiftçiler dolu küfeleri lâmaların sırtına yüklüyorlar, yünleri öylesine sık ki, konulan en ufak bir kayma olmadan yerine oturuyor. Belki ilerde benim de bir lâma katarım olur.»

Erkek lâmalar, yâni yük taşıyanlar, günde 26-30 km. kadar yürürler, sonra 50 kiloyu aşan yükleri de güçlük çekmeden taşırlar. Bu yüzden sırtlarına ağır şeyler konulunca yerlerinden bile kıpırdamıyorlardı.

Pedro minik lâmanın yanına varınca sürü hareket etti. Bu sırada Luis'in çiftliklerin yanındaki kayalıklara doğru koştuğunu gördü. Ondan sonraki haftalarda Pedro sık sık lâmaların peşine takılıp yüksek otlaklara çıktı. Bir gün başka bir sürünün tek sıra halinde kayalık dar bir geçitten aşağı indirildiğini gördü. Manzara pek hoşuna gitmişti.

Kendi kendine,

«Demek,» dedi «Titikaka gölü kıyısında kırpmaya götürüyorlar. Yünleri Arequipa'ya gönderilecek. Orada da ayıklanıp, balyalandıktan sonra satılacak.» Pedro tekrar öteki sürüye dönünce Luis'nin ortadan kaybolduğunu gördü.»

Nereye gitti acaba? diye kendi kendine söylendi. «Halbuki bugün sürünün arkasına baksın diye tutmuşlardı onu. Sonra bir şeyin daha farkına vardı. Minik lâma kayıptı! Demek Luis'nin yokluğundan faydalanıp kaçmıştı. Koca sürü durmadan ilerlerken Pedro oradan oraya çılgın gibi koşuşup duruyordu. Kule gibi yükselen kayalıkları, daha aşağılarını ve gözüne ilişen taş kümelerini araştırdı. Sanki hayvan yer açılmış da içine girmişti.»

Birden gözüne kayalıklar yanında bir karaltı ilişti. Kısık kısık söylenerek, ileri atıldı.

«Minik lâma orada, başının üstünde bir karaltı dolanıp duruyor. Ne? Hem de kocaman bir akbaba! Minik lâma tehlikede.»

Kondor denilen bu kocaman akbabalar yuvalarını yüksek zirvelerde kurarlar. Kanatlarını açınca aralarındaki uzaklık 3, 5 m. yi bulur. Boynu ve başı çıplaktır. Boğazının alt tarafında beyaz bir tüy halkası vardır. Tüyleri siyahtır. Aç kalınca, yavru lâmalarına daldığını herkes çok iyi bilir.

Pedro bağırarak o tarafa koştu. Acaba lâmayı kurtarabilecek miydi?

Korkudan titriyen hayvanın yanına vardığında kocaman yırtıcı kuş daireler çizerek alçaldıkça alçalıyordu.

Pedro başını kaldırıp hayvana baktı. Ne yapacağını bilmiyordu. Elinde canavar kuşu korkutabileceği bir sopa bile yoktu. Biraz düşündü sonra hayvanın boynuna sarılarak,

«Bu canavar, minik lâmaya ancak beni parçaladıktan sonra dokunabilir» diye öfkeli öfkeli söylendi. Bir süre sonra birtakım gürültüler duydu. Çobanlar bağırarak, ellerindeki kalın sopaları kondora sallıyarak o yana koşuyorlardı. Hayvan olduğu yerde döndü ve zirvelere doğru uçmaya başladı.

Bunun üstüne Pedro da doğruldu ve etrafına bakındı. Sürünün sahibi Manuel Perez de çobanlarla birlikte gelmişti.

Adam çocuğa tatlı tatlı gülümsiyerek,

«Pedro» dedi, «Çok teşekkür ederim. Çobanlıkla hiçbir ilişkin olmadığı halde yavru lâmayı nasıl kurtaracağını kestirebildin.»

Çocuk kızararak,

«Ben minik lâmayı çok severim. Ona hep göz kulak olurum» dedi. Manuel amca etrafına bakınarak,

«Peki Luis nerelerde?» diye sordu. «Bugün sürünün geri kısmına göz kulak olacaktı ya!»

Bu sırada Luis göründü.

Manuel amca sert sert,

«Nerelerdesin?» diye sordu.

Çocuk başını yerden kaldırmadan,

«Şey, ben, ben,» diye kekeledi. Ben yerleri kazarak eski çanak çömlek araştırıyorum. Bulduklarımı satıp para biriktiriyorum. Başını kaldırıp yalvaran bakışlarla sürü sahibine baktı ve «Beni bağışlayın, sürüye göz kulak olacağım yerde başka şeylerle uğraştım. Cezama razıyım. Paramı vermeyin, bir daha böyle bir şey yapmamaya söz veriyorum.» Çocuğun açık sözlülüğü Manuel amcanın pek hoşuna gitmişti.

«Peki» dedi. «Bu defalık bağışladım. Sonra Pedro'ya dönerek, «Pedro, yavrum bizim minik lâmayı ölümden kurtardın. Buna karşılık ben de onu sana veriyorum.»

Pedro kulaklarına inanamamıştı. Yavrunun yüzüne baktı. Sanki o da gülümsüyordu.

ANA - BABALAR,

DOĞAN KARDEŞ

Dergisi ve Kitapları

Çocuklarınıza güvenle verebileceğiniz, en güzel, en faydalı eserlerdir.

TEREYAĞINI SEVİNİZ

Dr. KÂMRAN ŞENEL

Karı, koca damarsertliğinden şikâyet eden iki hastam, beni 18 Mayısta Tuzla civarındaki çiftliklerine dâvet ettiler; üç gün, şehir gürültüsünden uzak, yemyeşil tarlalar, binbir renk çiçekler arasında başımı dinledim. Çiftlikte gün ışığı ile beraber herkes ayakta, işinin başında, çoluk, çocuk çalışıyor. Ev sahipleri beni de erken saatte ayakta gördüklerinde:

— Kâmran Bey, bütün ev halkı sabah güneşi ile kalkar, kahvaltımızı yaparız, arzu ederseniz beraber sütümüzü, çayımızı içelim?

— Pek memnun olurum.

— Masaya bir takım daha ilâve edildi. Sofrada halis süt, çiftlik ürünleri, tereyağ, beyaz peynir, yumurta, zeytin, bal. Ev sahipleri ve çocukları sütü, tereyağı, yumurtayı bırakıp birer çay ile biraz beyaz peyniri tabaklarına aldılar ve bana:

— Siz bize bakmayınız, hastayız damarsertliğinden şikâyetçiyiz canınız ne istiyorsa onları alınız ve içiniz.

— Peki, karı koca sizleri anlıyorum ama çocuklarınız neden süt içmiyorlar, mis gibi kokan tereyağını yemiyorlar?

— Onlara da belki dokunur, bizim gibi damarsertliği olmalarından korkuyoruz.

— Bu düşünce yanlış. Sizleri anlıyorum. Biriniz 50 biriniz 40 yaşında, hayvanî yağlar sizin gibi orta yaşlılara zararlı ama 15 yaşındaki çocuklarınıza en kıymetli besi hazinesi.

— Doğrusu bilmiyorduk, anlatırsanız memnun oluruz.

— Efendim tereyağı sağlık için iyi mi, fena mı? eskiden böyle birşey akıldan bile geçmezdi. Bugün bu şüphe neden? Çünkü Tıp onu 35 yaşından sonra bilhassa damar sertliği olanlara yasak ediyor. Tereyağının bu işde hiç suçu yok denilmez; hangi besin kusursuzdur, fakat iyilikleri de pek, çok, bilhassa çocuklara...

— Ne gibi?

— Halis hilesiz tereyağı A vitamininden zengindir, çocukları büyütür, akşamları bir dilim üzerine sürülür, yedirilirse mışıl, mışıl uyutur. Sonra insanı ısıtır, meselâ Tibetliler çalışırken soğukta nasıl ısınırlar bilir misiniz?

— Odun, kömürle.

— O, herkesin yaptığı şey, içine ceviz büyüklüğünde tereyağı atılmış çayla.

— O nasıl içilir, vıcık vıcık bir şey olur.

— Ekmeğinize sürer yersiniz. Çaya, süte karıştırmak şart değil. Sonra tereyağ yiyenlerin, dişleri bembeyaz, sapasağlamdır.

— Neden?

— İçinde kalsiyum vardır da ondan.

— Bilmemek fena doktor amca, biz baba ve annemize zarar diye yemiyorduk.

— Onun faydaları bununla belirmez. Tereyağının terkibi, insan hele sizin gibi çocukların organizmasına dirilik verir, yorgunluğa karşı koyma gücünü artırır:

— Zararları nelerdir?

(Devamı 49. sayfada)

CİN IHAIKIInın MACERALARI :

ÇİZEN ve ADAPTE EDEN : FERİT ÖNGÖREN

Kalabalık Davut'un evine doğru koştu. Parmaklıkları parçalayıp kapıya saldırdılar. Tam o sırada evin damında Davut göründü. Elinde bir çifte vardı. Kalabalık gerildi. Sanki herkes taş kesilmişti.

Davut bağırmaya başladı: «Hepiniz korkaksınız. Adam değilsiniz. İnsanları sadece arkadan vurmasını bilirsiniz. Bana birşey yapamazsınız. Çünkü ben korkak değilim.» Kalabalık bu sözleri duyunca kös kös dağıldı.

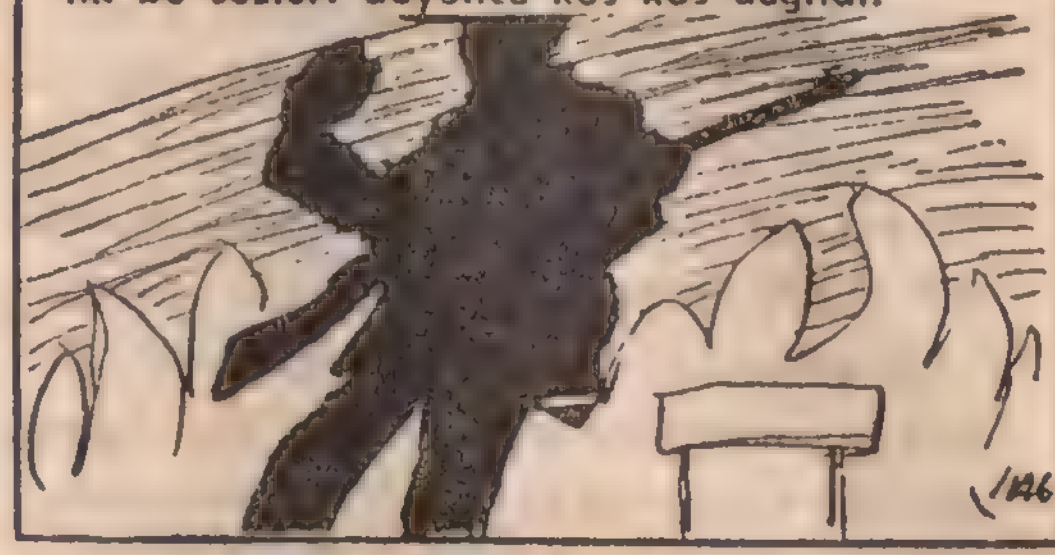

O akşam sirk'e gittim. Çok güzel numaralar vardı. Bir ara ortaya sarhoşun birisi fırladı. Koşan ata binmeye çalışıyordu. Herkes alay ediyordu. Ben hoşlanmadım.

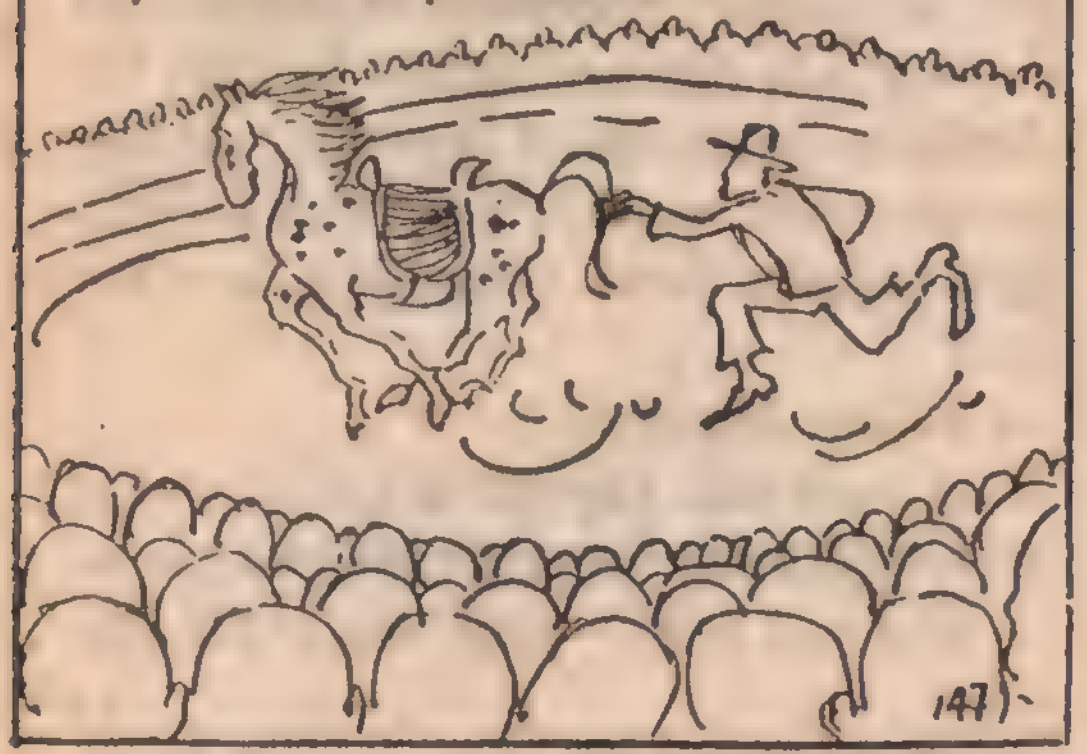

Sarhoş tam attan düşeceği sırada toparlandı. Şahane numaralar yapmaya başladı. Üstündeki pis elbiseleri çıkardı. Pırıl pırıl elbiseleri vardı. Meğer bir sirk oyuncusu değilmiymiş. Oh olsun! Arkadaşlarını bile kandırmıştı.

O gece Kıral ile Prens de temsil verdiler. Yalnızca oniki kişi gelmişti. Trajedileri kahkahalarla seyrettiler. Prens buna çok bozuldu.

Prens'in aklına yeni bir şey gelmişti. Ertesi günü mürekkep ve kâğıt alarak yeni bir afiş hazırladı.

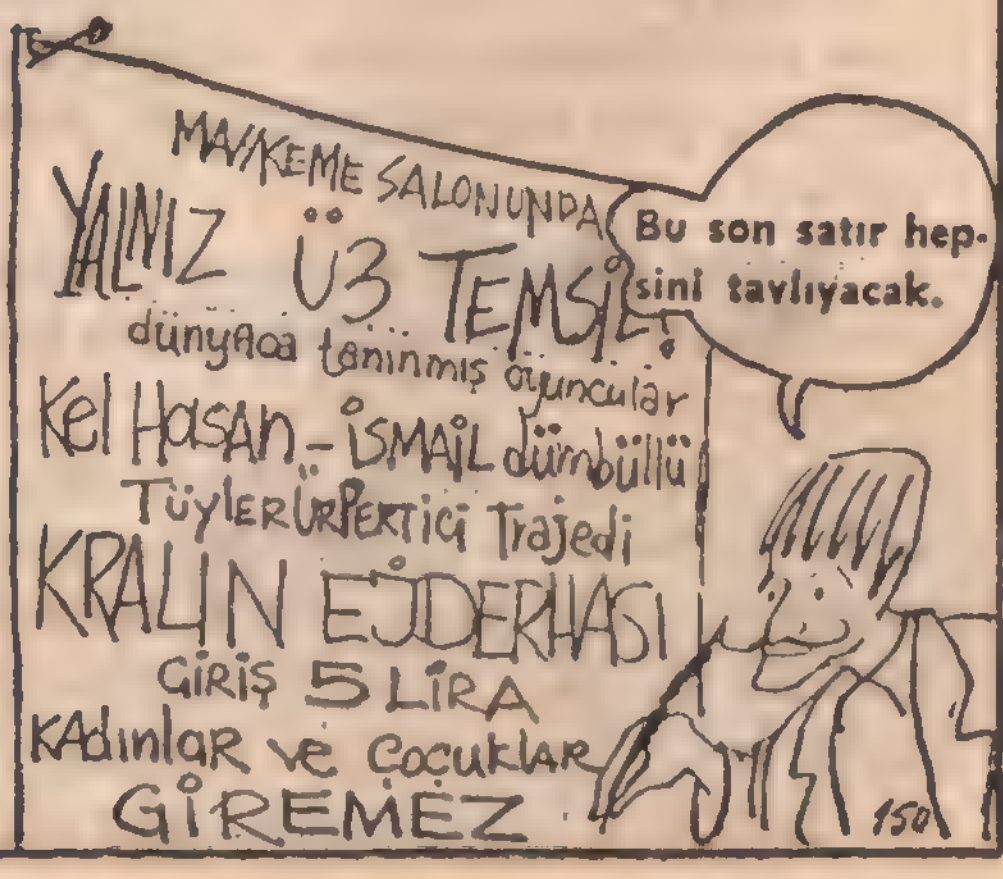

Kıral ile Prens salona bir perde gerdiler. Mumlar yaktılar. Salon hıncahınç dolmuştu. Prens perdeyi ağır ağır çekerek Kıralın ejderhasını takdim ediyordu. Kıralın gövdesi rengârenk boyanmıştı ve sahnede hırlayarak dolaşıyordu.

Kıral sahneyi beş, altı kere dolaştı çıktı. Prens perdeyi indirdi. Teşekkür ederek oyunun bittiğini bildirdi. Halk aldatıldığını anlamış. Bağırıp çağırıyor, parasını geri istiyordu. Kalabalığı birisi durdurdu ve onlara «Biz işletildik, gelmeyenler bizimle alay edecek. İyisi mi onlar da gelsinler» dedi. Halk bunu beğendi ve dağıldılar.

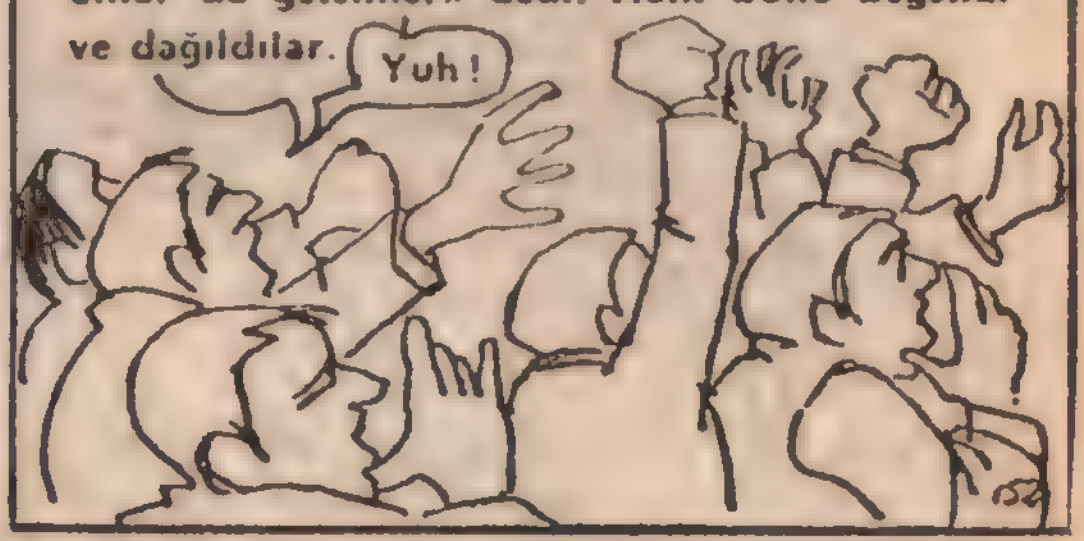

Ertesi gece daha büyük bir kalabalık geldi. Ama cepleri çürük domates ve yumurta dolu idi. Prens'e durumu söyledim.

Oyunun başlamasına iki dakika kala, Prens sıvışmamızı işaret etti. Nehire doğru koşuyorduk. Prens'in umurunda değildi ama ben hep Kıralımızı düşünüyordum.

Sala atladık ve açıldık. Tentenin altından Kral çıkmaz mı? Meğer o bizden önce sıvışmış. Prens paraları çıkardı tam dört bin lira para toplamışlar, halka çifte kazık atmışlardı.

O gece Kıral ile Prens uyuduktan sonra Kuzgun kıralların ve prenslerin sahtekârlığından dert yandı. Üstelik Kıral çok pis kokuyormuş. Bense ona bütün Kıralların biraz sahtekâr olduğunu ve aldırmamasını söyledim. Kuzgun o gece efkârlı idi ve karısı ile çocuklarını düşünüyordu.

Her iki kıyısında birer köy bulunan bir noktaya gelmiştik. Biz karaya çıktığımızda Kuzgun bağlı kalmaktan usanmıştı ve başka bir çare istiyordu. Prens Kuzgun'a Kıral elbiseleri giydirdi. Yüzünü boyadı. Sala bir levha dikti. Kuzgun'u bırakıp karaya çıktık.

Üçümüz de bir önceki kasabada aldığımız şık elbiseleri giymiştik. Köyü nasıl soyacaklarını Kıral ile Prens düşünüp duruyorlardı. Köyün üç mil ötesinde bir buharlı gemiye bindik. Çok uzaktan gelen yabancılar süsü verecektik kendimize.

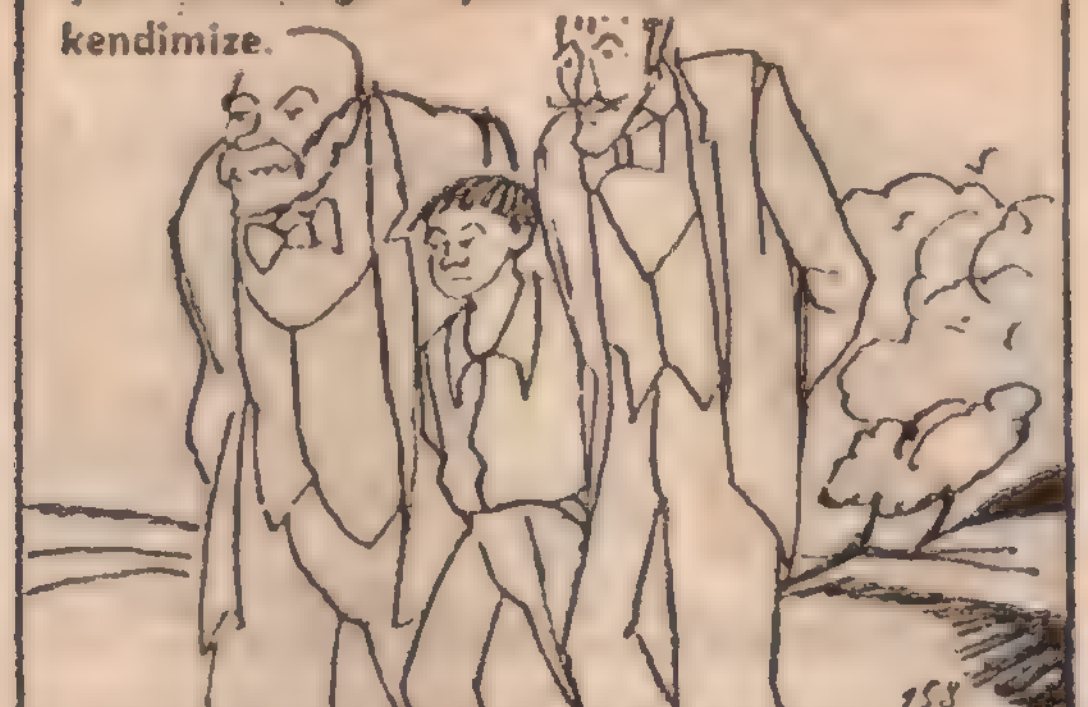

Vapurda bir delikanlı Kıralı, Rüstem Ağa'ya benzetti. Bir gün önce ölen Hurşit Ağa'nın ağabeyi ile kardeşi Recep Ağa bugünlerde İstanbul'dan gelmeleri bekleniyordu. Kıral delikanlıdan Hurşit Ağa ve ailesi hakkında gerekli bütün bilgileri almakta gecikmedi.

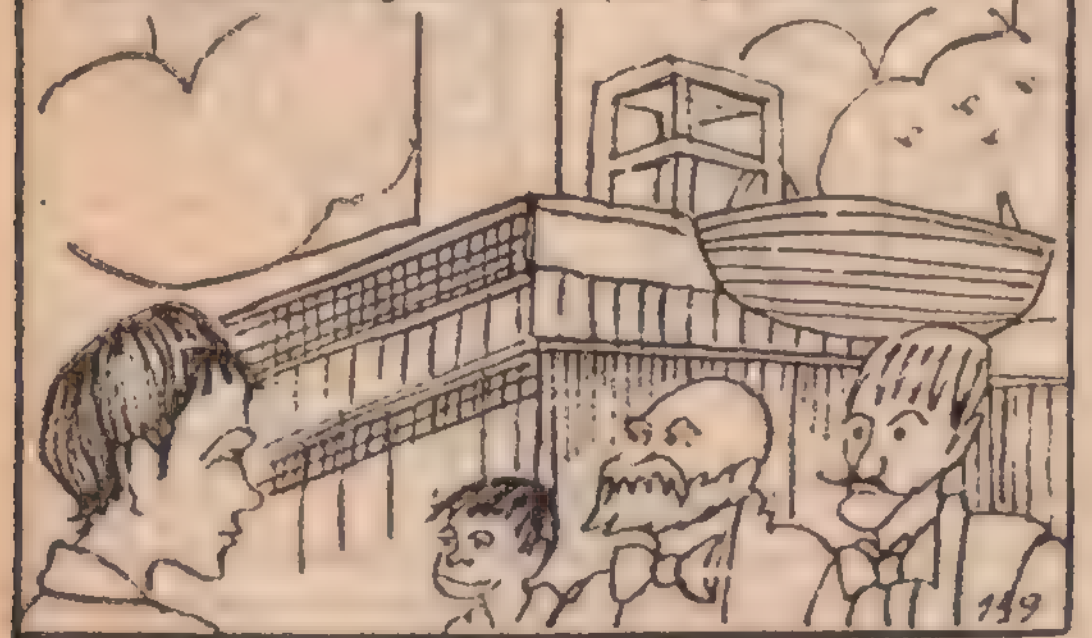

Koyde vapurdan indik. Kıral, Rüstem Ağa olacak, Prens de en küçük ve sağır kardeş olan Recep Ağa olacaklardı. Ben de uşakları idim. Mirasa konmaya gidiyorduk. Hurşit Ağa'nın evini sorduk. Kıral ile Prens dövüne dövüne ağlıyorlardı

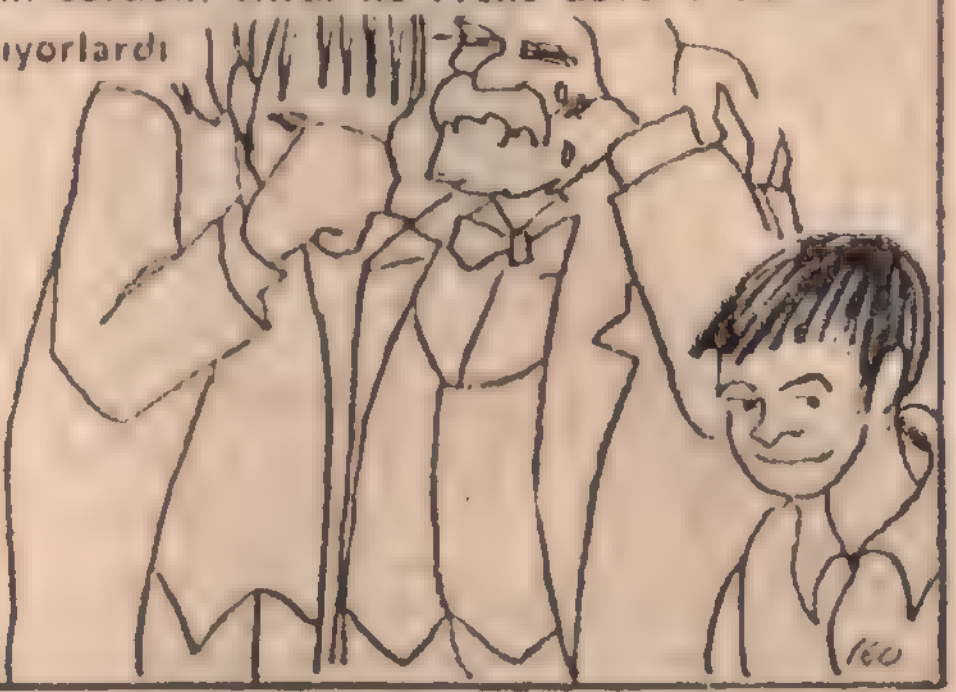

Hurşit Ağa'nın evini gösterdiler. Akrabaları bizi kapıda karşıladılar. Kıral ile Prens hüngür hüngür ağlıyorlardı.

Hurşit Ağa'nın yetim kızları amcalarının boynuna sarıldılar. Kıral, İstanbullular gibi konuşmaya çalışıyor, Prens de sağır, dilsiz taklidi yapıyordu

Hurşit Ağa'nın büyük kızı Fadime, hemen koşup babasının bıraktığı vasiyetnameyi getirdi ve Kırala verdi.

Kıral vasiyetnameyi açtı ve okudu.

Hurşit Ağa kızlarına üçyüz bin lira, kardeşlerine de üçyüz bin lira bırakmıştır. Tarlaların yarısı kızlarına, yarısı da kardeşlerine verilecektir.

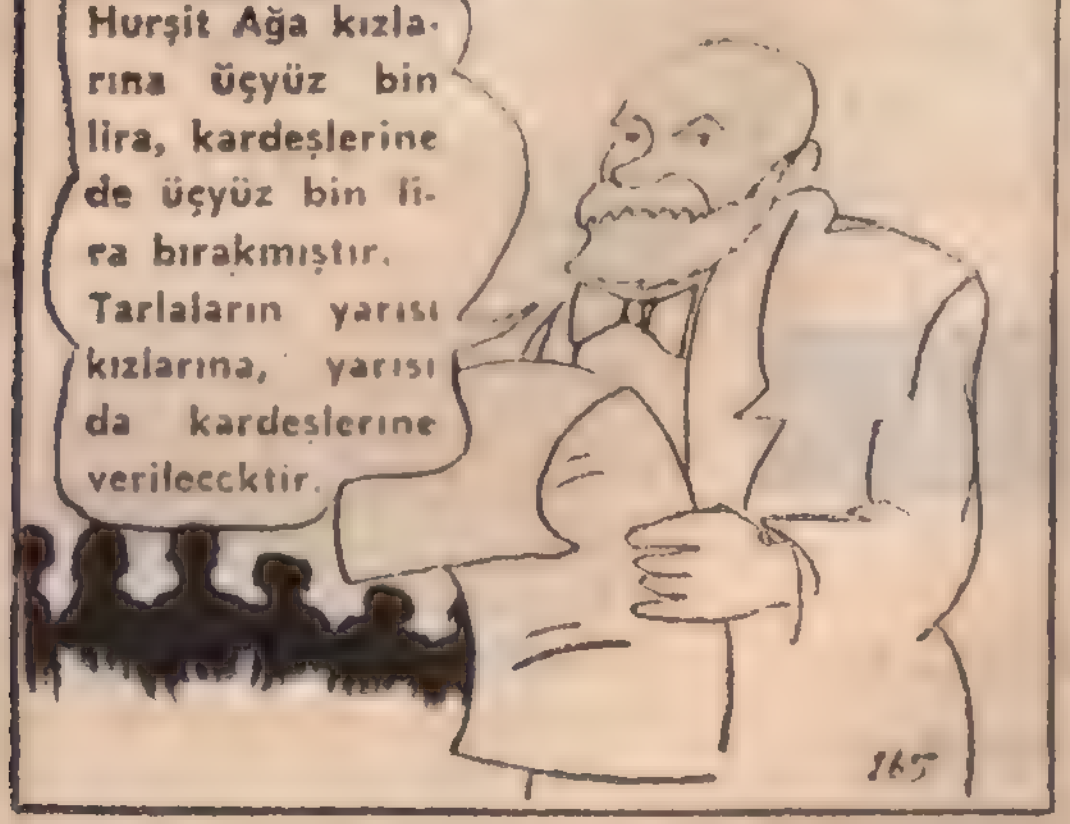

Paraları alıp salona çıktık. Komşuların gozü önünde saydık. Kızlara hepsini bağışladı. Herkes ağlıyordu. O sırada kasaba doktoru işe karıştı ve gerçek Rüstem Ağa'nın bu adam olduğunu nerden bilebileceklerini sordu. Hiç de İstanbullular gibi konuşmadıklarını söyledi.

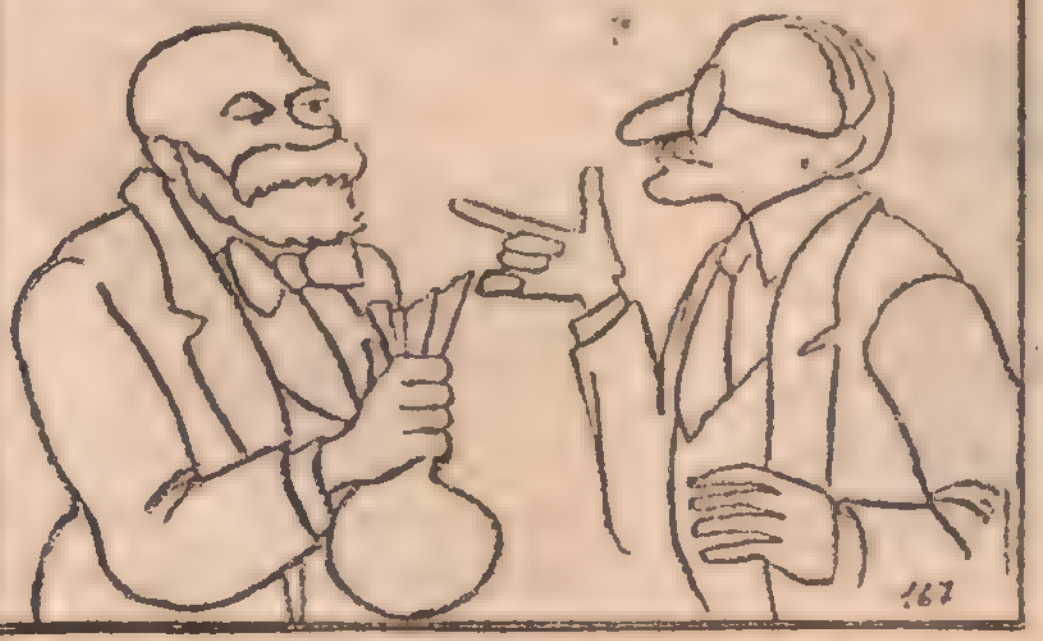

Bizi tabutun yanına götürdüler. Koru komşu dolmuştu. Kıral ile Prens tabutu görünce bağıra bağıra ağlamaya başladılar. Bu korkunç sahtekârlık beni çok utandırmıştı.

Paralar mektuba göre evin bodrumunda bir çomleğin içinde gizli idi. Üçümüz bodruma indik; paraları bulduk; saydık. Dort bin lira eksikti. Kıral cebindeki paraları üstüne ekledi. Hepsini kızlara bagışlayacaklar, sonra aşıracaklardı.

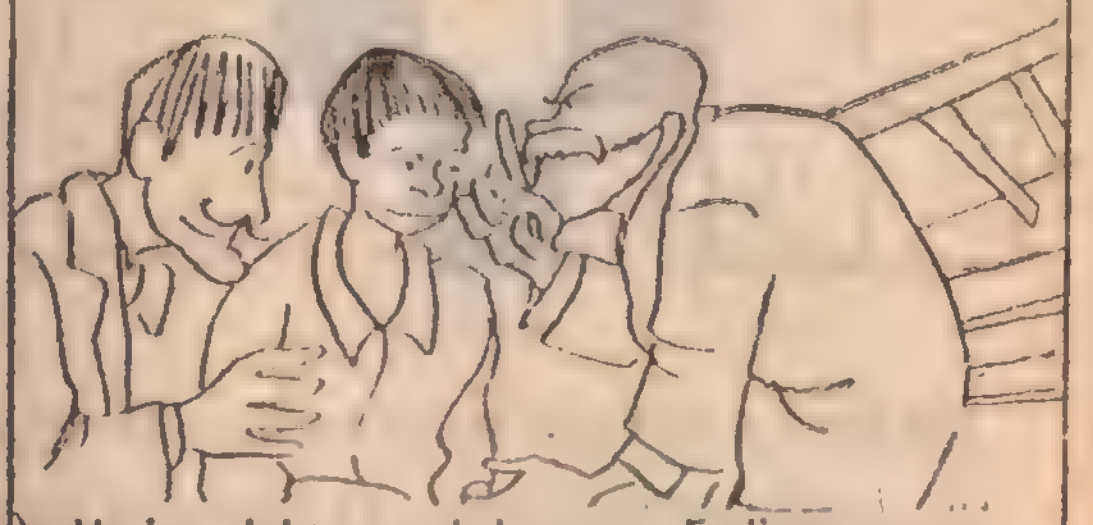

Herkes doktora çok kızmıştı. Fadime, amcasının boynuna sarıldı. Doktor, Kıralın bir sahtekâr olduğunu soyliyerek gitti. Fadime amcasına olan güvenini gostermek için bütun paraları ona verdi ve İstanbul'da bir bankaya yatırmasını istedi. Paralar Kıral'da kalmıştı.

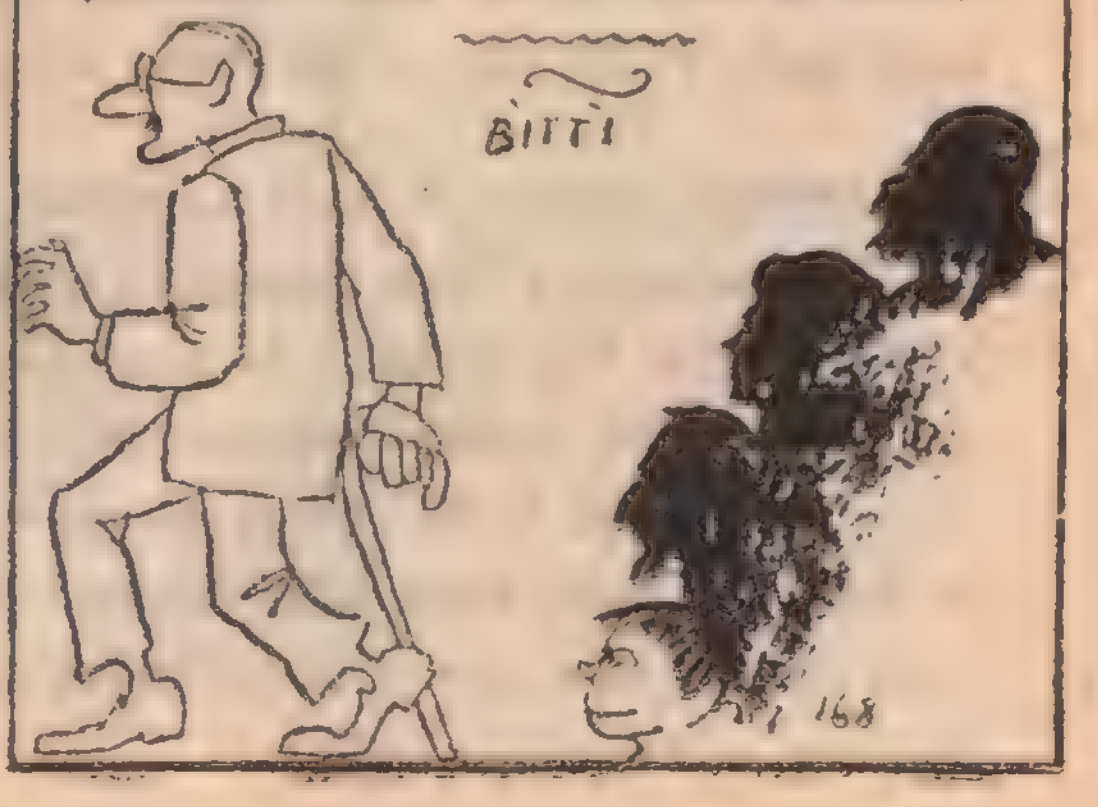

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Doğu Anadolu'da bir nehir — Kışın kullandıklarımızdan. 2) Kuzunun çıkardığı ses — Bir emir — Bir renk. 3) Bir hayvan — Arapçada ünlem. 4) Gövdemizin üstünde taşıdığımız. 5) Görev — Ayının evi. 6) Bir edat — Tersi, bir üyemiz. 7) Bir edat — Gevşek değil. 8) Bir emrin kısa söylenişi — Bu ay tatile girdi. 9) Bir sayı — Bir karga cinsi.

YUKARIDAN AŞAĞI: 1) Gaye — Yeşilay, onu kullananlarla savaşır. 2) Tersi, vücudun çıkardığı bir sıvı — Bir emir — Yay ile atılır. 3) Tersi, şahıs. 4) Nihayet — Dünyanın en uzun nehirlerinden. 5) Tersi, horozun tepesindeki. 6) Bir Afrika ülkesi — Sağın tersi. 7) Yemek — Tersi, yaşta değil, baştadır. 8) Tekrarlanırsa annenin tersi olur — Beş duyudan biri. 9) Tersi, bir nota — Derimizin üstündeki.

(Çözümü 46. sayfada)

Dünyada neler oluyor?

CAMCI

Birleşik Amerika'da, Dallas şehrinin bir mahallesinde, her gece başka bir evin bir veya iki camı taşla kırılıyormuş. Önce bir yaramaz çocuğun müzipliği sanılan bu olay gitgide mahalle halkını sinirlendirmeye başlamış. Sonunda mesele anlaşılmış: meğer yeni açılan bir camcı dükkânının sahibi satış yapabilmek için bu yolu seçmişmiş.

BOZUK PARA...

Münihli bir genç kız, eline geçen bozuk paraları yıllar boyunca bıkmadan usanmadan biriktirmiş. Evleneceği zaman bu paraları harcamaya karar vermiş. Gelinlik elbisesini satın aldığı mağazanın önüne 50 kg. lık bir çuval dolusu ufak parayı bir otomobille getirip bırakmış.

Dükkân sahibinin bu parayı saymak için ne kadar zaman sarfettiğini artık siz düşünün.

UYKU...

Güney Afrika'da genç bir zenci neş'eli bir toplantıdan geç vakit evine dönerken, uykusuzluğa dayanamayıp yarı yolda olduğu yere yatıp uykuya dalmış. Sabaha karşı bacağında garip bir sızı duyarak uyandığında, kocaman, bir aslanın bacağını ısırmak üzere olduğunu farketmiş. Zenci korkudan öyle bir bağırmış ki aslan tersyüzü dönüp kaçmış.

Olacak şey değil, ama gerçek!.

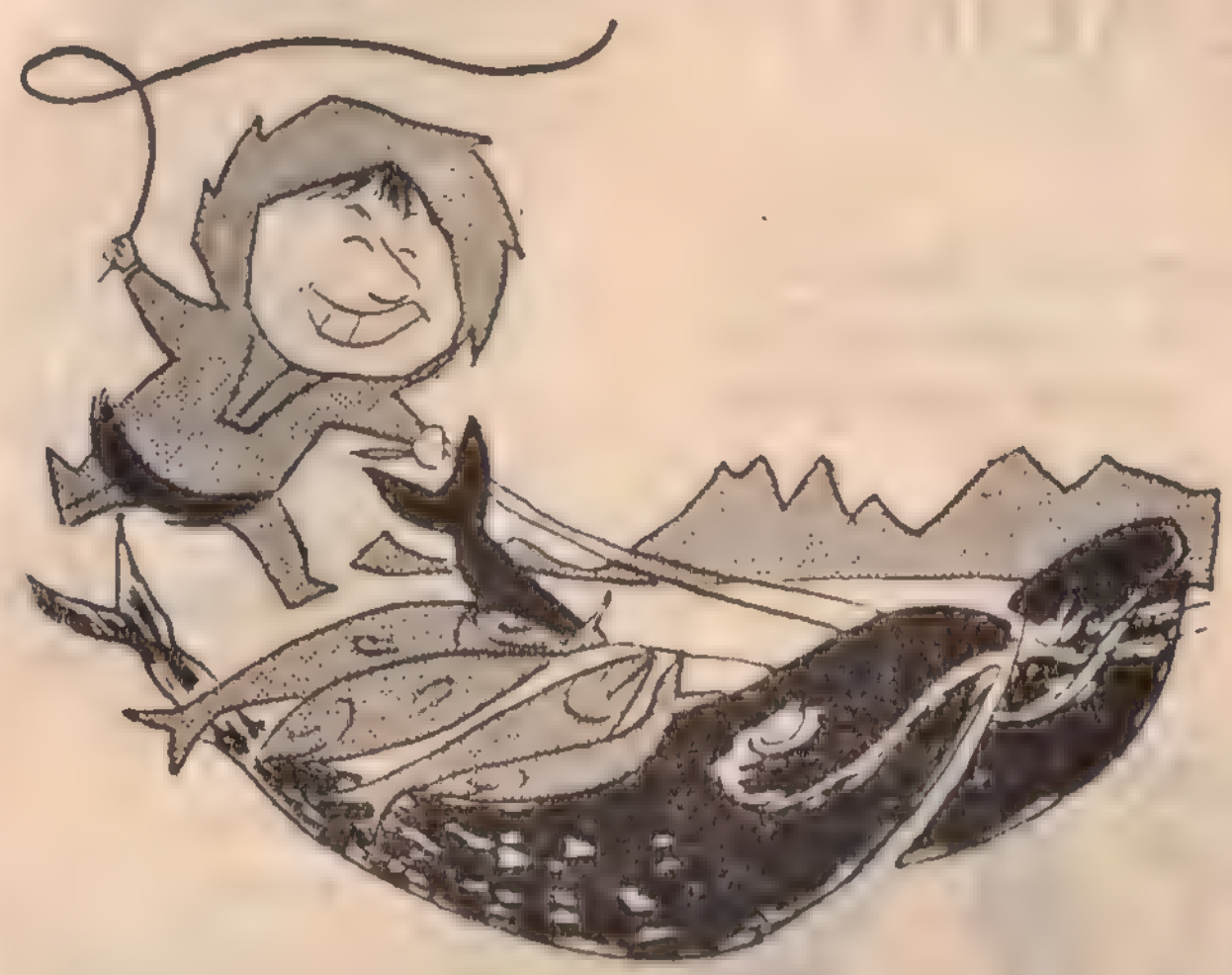

Grönland'a avlanmaya giden bir avcı kafilesinin kızağı kayboldu. Avcılar hemen işe koyuldular. Fakat yeni kızaklarında en ufak bir kereste parçası bile kullanmadılar. Daha önce, pek çok balık tutmuşlardı. İşte kızağı bunlardan faydalanarak yaptılar. Hava öyle soğuktu ki balıklar donarak demir gibi sertleşmişti.

Avcılar balık kızağa köpekleri koşup, sağ salim yerlerine döndüler. Sonra da balıkların buzunu eritip, güzelce karınlarını doyurdular.

Günümüzden yıllarca önce trenlerin lokomotifleri şimdiki kadar güçlü değildi. Amerikada trenlerin yokuşlara çıkmasını kolaylaştırmak için bacaya bir kement atarak tepeye doğru çekiyorlardı.

●

Koyunlar otlaklarda yayılırlarken tüylerine dikenli birtakım sert cisimler takılır. Bunlar gerçekte bitki tohumlarıdır. Bir süre sonra toprağa düşerler. Yağmur ve güneşin etkisiyle yeşerip büyürler.

BULUN BAKALIM!

Bu sevimli kediler neler kaybetmemişler neler? Şimdi resme iyice bakın. Onların süt şişelerini, iki fiyongunu süt tabaklarını, toplarını ve yumaklarını çarçabuk bulabilecek misiniz? Ama, arı kardeşi de unutmayın.

SİHİRLİ DÜĞÜM

Bir mendilin uçlarını hiç bırakmadan düğüm atmayı denediniz mi?

Haydi gelin bu sihirli düğümü atalım: Önünüze katlanmış bir mendil veya bir parça sicim koyun. Sonra kollarınızı resimdeki gibi kavuşturarak mendil veya sicimin uçlarını tutun. Kollarınızı açtığınız zaman mendilin kendiliğinden düğümlendiğini göreceksiniz.

44. SAYFADAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Ares — Soba. 2) Ve — Oku — Al. 3) At — Nida. 4) Baş. 5) İş — İn. 6) İçin — Kol. 7) Ki — Sıkı. 8) Ko — Okul. 9) İki — Ala.

YUKARIDAN AŞAĞI: 1) Amaç — İçki. 2) Ter — İç — Ok. 3) Kişi. 4) Son — Nil. 5) İbik. 6) Sudan — Sol. 7) Aş — Akıl. 8) Ba — Koku. 9) La — Kıl.

MANTARDAN HAYVANLAR YAPIYORUZ

Mantardan hayvanlar yapmak çok eğlencelidir. Eğer şimdiye kadar hiç denemediyseniz vakit kaybetmeyin. Bu aslan sizin için iyi bir başlangıç olacaktır.

Gerekli malzeme, iki şişe mantarı, biraz tel, bir parça yün, zamk ve iğne. Bunlardan başka mürekkepli kalem de kullanacaksınız.

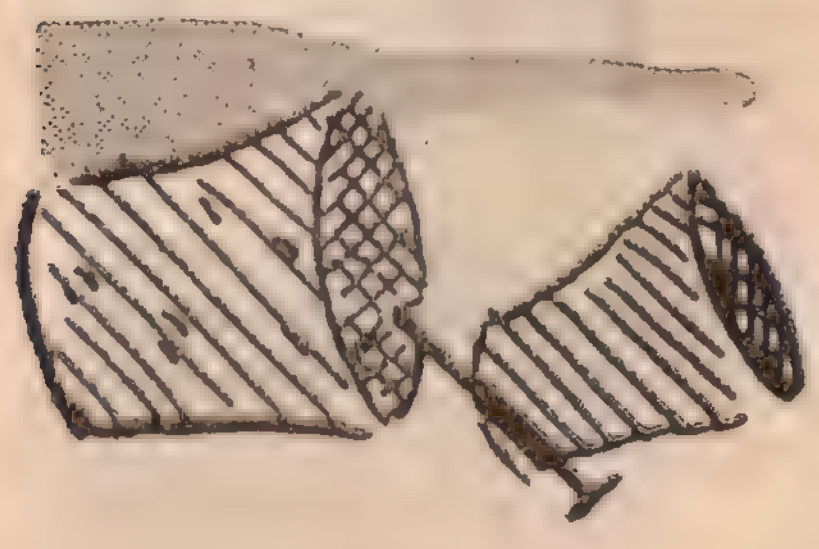

(1)

1 — Büyük mantar gövde, küçük de aslanın kafası olacak. Toplu iğneyle resimdeki gibi başla gövdeyi birleştirin.

2 — Elinizdeki teli ikiye bölerek, gövde yaptığınız mantarın oturacağı şekilde kıvırın. Bunlar aslanın ayakları olacak.

3 — Sonra tellerin üstüne zamk sürerek mantara yapıştırın. Arka ayakları geriye doğru bükerek şekillendirin.

4 — Bir parça teli de kuyruk yerine yapıştırın. Yele ve kuyruk püsküllü yün veya pamuk parçalarından dandır. Gözleri, burnu ve ağzı mürekkeple boyayın.

(2)

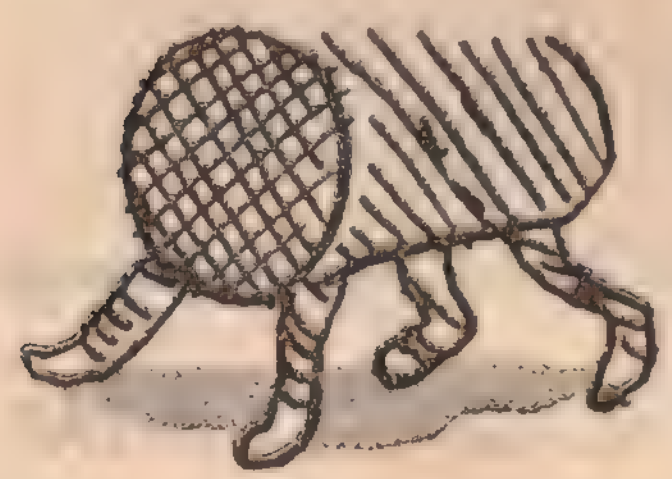

(3)

(4)

KOLAY DENEYLER

Acaba Sebebi Nedir?

Nasıl oluyor da hareketsiz duran kaşık, birden sallanmaya başlıyor?

Bu ilginç deneyi yapabilmek için gerekli malzeme, iki kaşık; iki sandalye, biraz sicim.

Sandalyeleri 90 cm. kadar arayla, arkalıkları birbirine bakacak şekilde yerleştirin. İkisinin arasına bir ip gerin. Buna yatay ip diyelim.

Şimdi 60 cm. kadar uzunluğunda iki sicim parçası hazırlıyarak, bunların bir ucunu kaşıklara, bir ucunu da yatay ipe bağlayın. Yalnız, bu arada dikkat etmeniz gereken bir nokta var: sarkaç olarak astığınız kaşıkların yatay ipin altında kalan kısımlarının boyları birbirine eşit olmalı, kaşıklar 30 cm. aralıkla asılmalıdır.

Kaşıklardan birini denge durumundan ayırarak hareket ettirin.

Şimdi geri çekilip olanlara bakın. Hareket ettirdiğiniz kaşık yavaşlarken, ötekinin sallanmaya başladığını görürsünüz. Bir süre sonra sanki esrarlı bir el birinci kaşığı durdurur, ikinci, büyük bir hızla sallanır. Sonra bunun tersi görülür. Birinci tekrar harekete başlar, ikinci de başlangıçta olduğu gibi hareketsizdir.

Bu garip olayın nedeni:

Birinci kaşığı denge durumundan ayırdığınızda hareket ederken bağlı bulunduğu sicim yatay ipi de kendisiyle beraber ileri geri sürükler (yatay ipe dikkatle bakarsanız, bu hareketi farkedersiniz).

İşte, duran kaşığın sallanmasına sebep de yatay ipin hareketidir. Böylece, ilk kaşığın hareketi ikinciye aktarılmış olur. Yatay ip tekrar sallanmaya başlar, onun bu hareketi birincinin salınımlarını söndürür.

Yatay ip iki yana doğru hareket edecek durumda değilse, bir sarkacın salınımı ötekine aktarılamıyacağından, bu sihir kendini gösteremez.

Buna da ispatlamak için, sicimin yerine bir süpürge sopası koyun. Sopa hiç oynamıyacak şekilde tutulursa, salınımların iletilmediği görülür.

TATİLDE OKUYACAĞINIZ 6 KİTAP

1. Şehnameden Hikâyeler
2. Klementine Teyzenin Arabaları
3. Toby Tyler
4. Noktacık ile Anton
5. Küçük Prenses
6. Andersen'den Masallar

DOĞAN KARDEŞ YAYINLARI

HAYVANLAR DÜNYASINDA

(Baştarafı 25. sayfada)

leri gibi hortumlarıyla da kaldırmakta ustadırlar. Bir süre sonra birçok şeyleri emir almadan kendiliklerinden yaparlar. Örneğin ormandan iri kütükleri iteliyerek yola çıkarırlar sonra hortumlarıyla tutup bir kamyona yüklerler. Ne gibi işlerde başlarından, nerede ayaklarından ve nerede hortumlarından faydalanacaklarını da çok iyi bilirler.

Bütün bunlar fillerin kocaman beyinlerini işlettiklerini göstermektedir.

Almanya'daki hayvanat bahçesinde yapılan denemeler de filin zekâsının yüksek olduğunu göstermiştir. Ama ne var ki, zekâ için beynin büyüklüğü birinci şart değildir. Burada önemli olan beynin vücuda göre oranıdır. Filin 5 Kg. kadar gelen beyninin vücut ağırlığına oranı 1/600'dür. Şempanzenin beyni yarım kilo kadardır ama vücut ağırlığına oranı 1/120'dir. Demek ki, şempanzenin beyni filinkinin dört katı kadardır. Ayrıca şempanzenin beyin yapısı da daha karmaşıktır. Üzerinde insanlarınkini andıran kıvrımlar bile vardır.

ÖMER EGİ

KARDEŞTEN BİR ŞİİR

POSTACI

Bizim güleryüzlü bir postacımız var,
Sık sık kapımızı çalar.
Durmadan mektup taşır
Adreslerle savaşır.
Bugün çantan pek dolu,
Acaba içinde neler var?
Güleryüzlü postacı,
Cici postacı.

DOKTOR AMCANIN ANLATTIKLARI

(Baştarafı 39. sayfada)

— Kızartılan tereyağı tehlikeli bir yiyecek olur, içinde bir takım asitler meydana gelir, bunlar mide zarını örseler, ileride ülsere yol açabilir.

— Demek damarsertliğinden başka zararları da var?

— Var, erginleri şişmanlatır. 100 gramı 760 kalori verir. Zayıf çocuklara yesinler diye öğüt verirler. Safra kesesi, karaciğeri hasta olanlara tavsiye edilmez.

— Öyle ise her sabah tereyağı yiyelim, onu sevmemezlik etmiyelim doktor amca?

— Böyle hareket etmekle en akıllı işi yapmış olursunuz?

Dr. Kâmran ŞENEL

PARKER
SUPER Quink

Her nevi kalem için en iyi mürekkep.

Yazarken. dolma kaleminizi temizler.

İlâncılık — 6757

Mehmet Ali & Akşamsefası

DAMLIYA
DAMLIYA
GÖL OLUR

Yeni Ajans 2609

HAYVAN DOSTLARI

Ahmet Belgerden

Hasan Açanal

Hamdi Akman

Kemal Tapınç

Sabri Şen

Erol Güçbilmez

Oktay Özçelik

Ferruh Tolga

Müberra Uray

Murat Türkvar

Serpil Gürler

Ender Eroğlu

Ayşegül Yazıcı

Salih Şentekin

Ferdi Tolga

Osman Üstünışık

Mustafa Üstünışık

Mehmet Ali & Akşamsefası

KARAKEDİ çetesi • YAPAN: Selma Emiroğlu Aykan

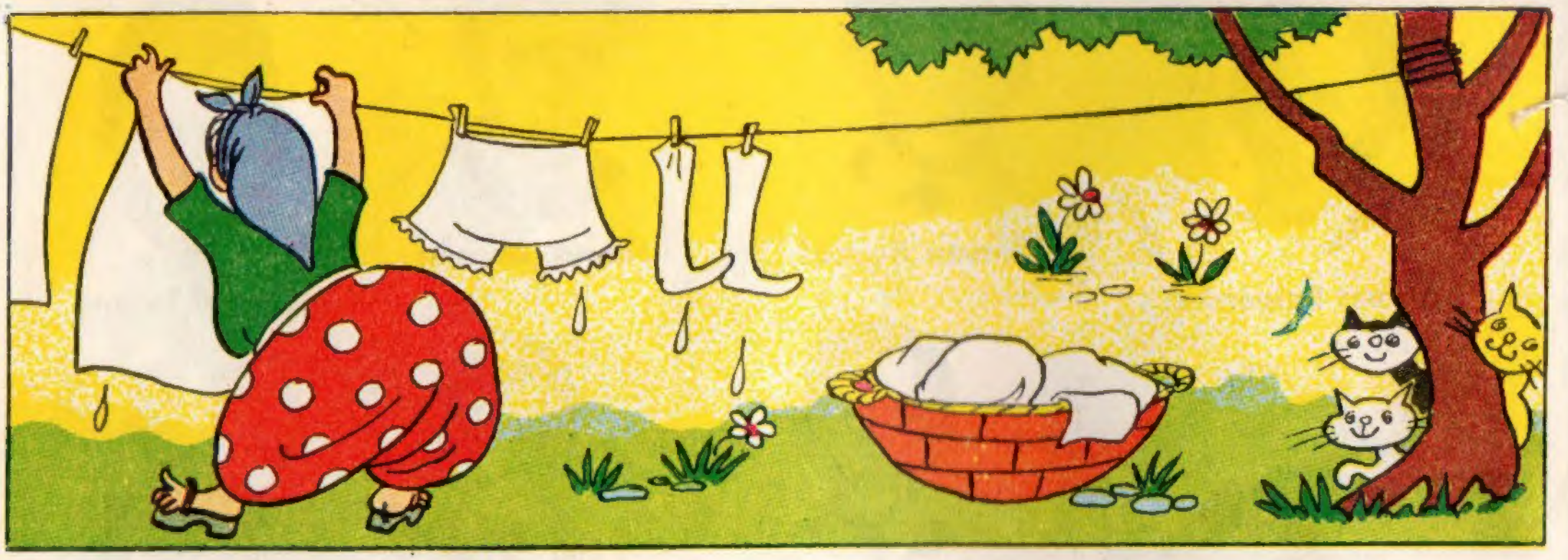

K. Kedi — Çamaşır yıkamış Güllü,
İşini bitirmiş belli!

Şimdi içeri gider,
Deneyelim şu ipi!

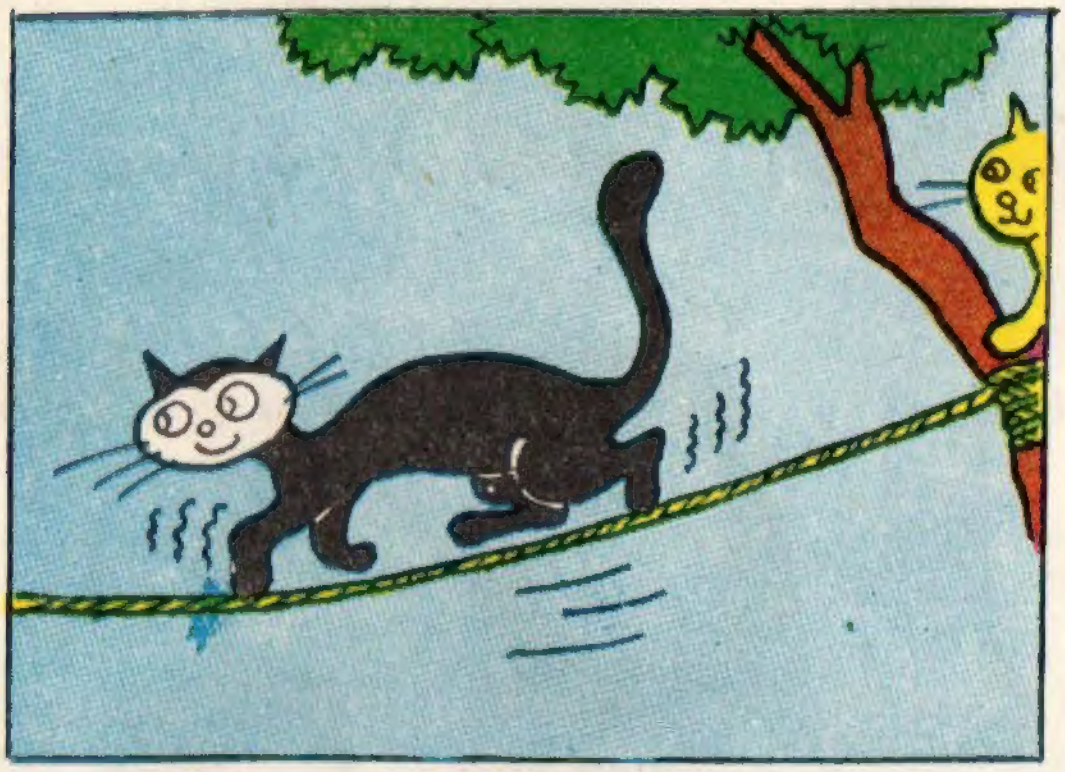

K. Kedi — Gelin, gelin çocuklar, şurada oynayalım.
Güllü çamaşırcıysa, biz de cambaz olalım.

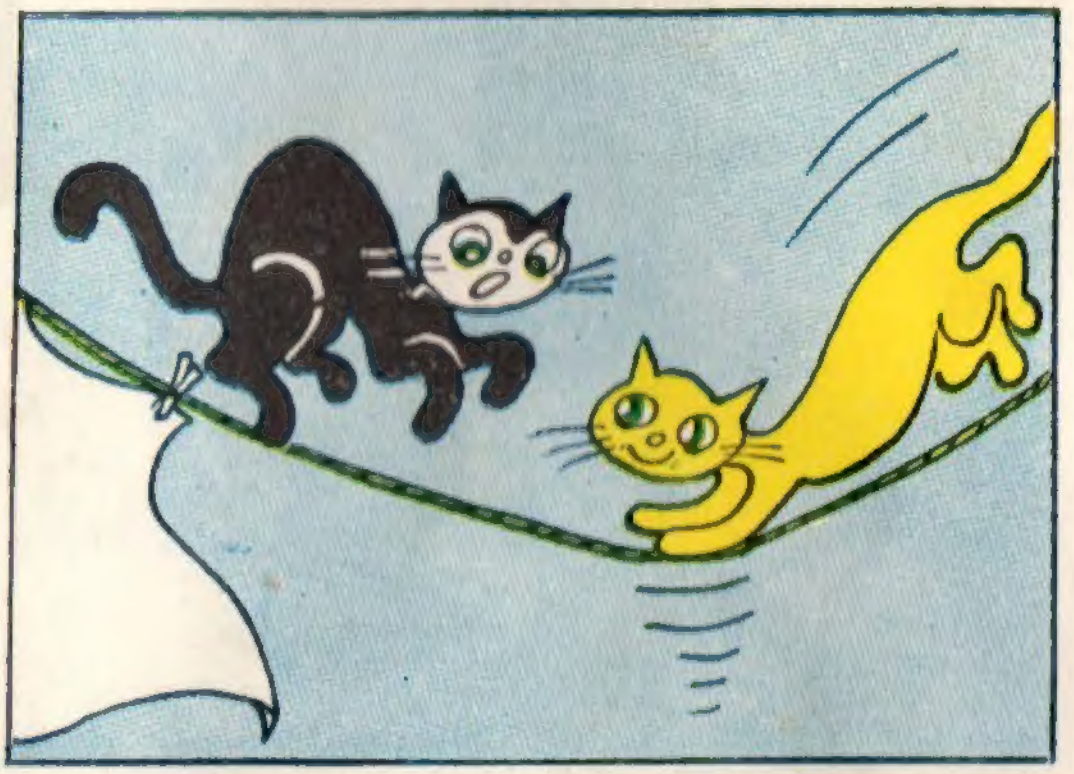

K. Kedi — Dikkatli olun biraz ip fena sallanıyor.
Pamuk — Ay, eyvah, miyav ayaklarım kayıyor.

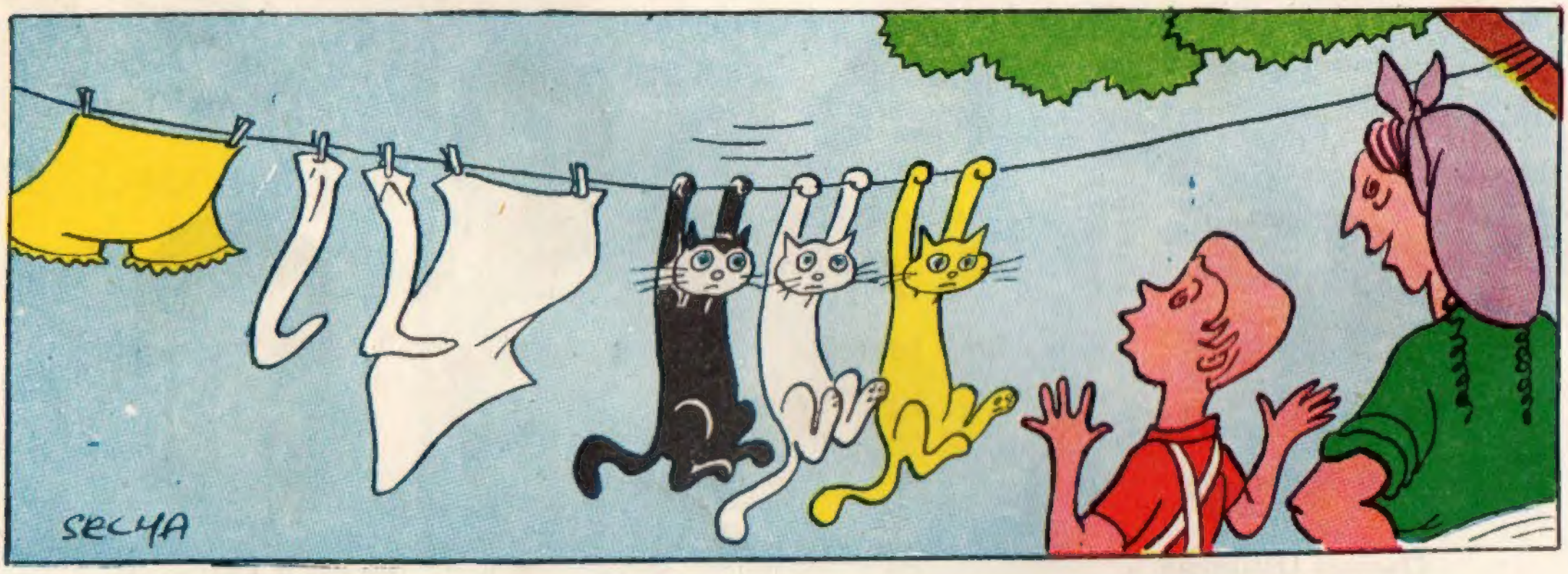

Güllü — Don, gömlek, yatak, yorgan
Ne varsa yıkamıştım,

Ya şu üç yaramazı
İpe ben mi asmıştım?

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.